

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟ ΕΑΜ ΩΣ «ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΤΗΣ» ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΓΟΝΙΜΟΣ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ.
ΜΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΒΙΓΛΗ ΜΑΡΙΑ**

ΠΥΡΓΟΣ – 2019

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Βεβαιώνω/ούμε ότι είμαι/είμαστε ο/οι συγγραφέας/εις αυτής της εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα/είχαμε για την προετοιμασία της, είναι πλήρης αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία.

Επίσης, έχω/έχουμε αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα/κάναμε χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες.

Ακόμη δηλώνω/ουμε ότι αυτή η γραπτή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα/εμάς προσωπικά και αποκλειστικά και ειδικά για την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία ότι θα αναλάβω/ουμε πλήρως τις συνέπειες εάν η εργασία αυτή αποδειχθεί ότι δεν μου/μας ανήκει.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 1

ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗ

428

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 2

ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 3

ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Επιλογή θέματος

Όταν ήρθε η στιγμή να αποφασίσουμε το θέμα της πτυχιακής εργασίας, ξέραμε ότι θέλαμε να δημιουργήσουμε μία έκθεση σύγχρονης τέχνης σε ένα αρχαιολογικό μουσείο. Η επιλογή μας έχει πολλές πτυχές. Αρχικά, υπάρχει μία ιδιαίτερη προτίμηση στην σύγχρονη τέχνη, όχι επειδή τα κινήματα του παρελθόντος δεν είναι το ίδιο ελκυστικά, κάθε άλλο, απλά η σύγχρονη δημιουργία προσφέρει τη δυνατότητα για προσωπική ερμηνεία και εξατομικευμένη αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων, σε αντίθεση, για παράδειγμα, με έργα της Αναγέννησης ή του Ρομαντισμού των οποίων γνωρίζουμε το πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο ο καλλιτέχνης επέλεξε να δημιουργήσει το έργο. Επιπλέον, κάνοντας πρακτική άσκηση στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, μας δόθηκε η ευκαιρία για έρευνα σε σχέση με τις περιοδικές εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που φιλοξενεί, οι οποίες τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται στο καφέ του μουσείου και, γνωρίζοντας ότι στην Ευρώπη λαμβάνουν χώρα εκθέσεις σύγχρονης τέχνης ανάμεσα στα αρχαία εκθέματα, αποφασίσαμε να κάνουμε μία τέτοια προσπάθεια: να δημιουργήσουμε δηλαδή μία έκθεση σύγχρονης τέχνης, συνδυάζοντας το αρχαίο με το σύγχρονο, ώστε να μελετηθεί αν μπορεί να υπάρξει αλληλεπίδραση αυτών των δύο διαφορετικών ειδών τέχνης. Για την ευόδωση αυτού του εγχειρήματος αποφασίσαμε ότι η έκθεση θα είναι θεματική έτσι ώστε μέσα από το θέμα και τα εκθέματα να προβάλλεται η διαχρονικότητα της τέχνης από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα συνδέοντας τα δύο είδη τέχνης που αν και διαφορετικά μπορούν να συνυπάρξουν δημιουργώντας κάτι όμορφο.

Ευχαριστίες

Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την εποπτεύουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μας Μαρία Βίγλη, η οποία με βοήθησε καθ' όλη τη διάρκεια πραγματοποίησής της.

Δευτερευόντως, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τη Δέσποινα Καλεσοπούλου και τη Σαπφώ Αθανασοπούλου, οι οποίες είναι αρχαιολόγοι στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, και μας βοήθησαν να συλλέξουμε πληροφορίες για το μουσείο καθώς και για τις εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που έχουν πραγματοποιηθεί σε αυτό.

Και τελειώνοντας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τη Μαρία Λαγογιάννη, διευθύντρια του ΕΑΜ, διότι χωρίς τη δική της υποστήριξη και το δικό της ενδιαφέρον δεν θα είχαμε ασχοληθεί πρακτικά με τη δημιουργία μιας έκθεσης, της έκθεσης ΟΔΥΣΣΕΙΕΣ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα ασχοληθούμε με τη δημιουργία μίας εικονικής έκθεσης σύγχρονης τέχνης. Ο σκοπός της παρούσας προσπάθειας είναι να δημιουργηθεί μία ενδιαφέρουσα έκθεση η οποία θα είναι προσβάσιμη σε όλους, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικών παραγόντων και θα ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν καλύτερα στις σύγχρονες μουσειολογικές πρακτικές. Στόχος είναι, μέσα από αυτό το εγχείρημα, να γίνει, αφενός, η προσπάθεια πραγματοποίησης ενός διαλόγου ανάμεσα στα αρχαία ευρήματα και τη σύγχρονη τέχνη και, αφετέρου, να ερευνηθεί αν όντως μπορεί να υπάρξει η μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Η έκθεση υποτίθεται ότι θα πραγματοποιηθεί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο για τρεις μήνες από τον Οκτώβριο του 2019 έως και τον Δεκέμβριο του 2019. Θα έχει τίτλο «Οι πτυχές του Έρωτα», και θα περιλαμβάνει έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας, διαφόρων καλλιτεχνών, Ελλήνων αλλά και ξένων, οι οποίοι διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τις επιρροές τους, την κουλτούρα και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να αναδείξουμε την ποικιλία και τις ιδιαιτερότητες της σύγχρονης τέχνης. Τα σύγχρονα αυτά έργα θα εκτίθενται ανάμεσα στα αρχαία του Εθνικού Μουσείου και άλλων αρχαιολογικών μουσείων, τα οποία θα έχουν κοινή θεματολογία, τον Έρωτα, σε δύο από τις αίθουσες του Εθνικού Μουσείου που προορίζονται για περιοδικές εκθέσεις. Η περιοδική αυτή έκθεση θα πλαισιώνεται από σεμινάρια σχετικά με το θέμα της, ομιλίες ιστορικών τέχνης, προβολή ταινιών, συναυλίες, προγραμματισμένες ξεναγήσεις και μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα. Μουσειογραφικά, επιλέγεται η λιτή παρουσίαση, ώστε να μην κουραστεί ο επισκέπτης, λίγα εκθέματα, σύντομα κείμενα, αρκετή χρήση της τεχνολογίας για επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τα εκθέματα. Με αυτόν τον τρόπο η έκθεση θα είναι «to the point», κάνοντας έτσι πιο ευχάριστη και εύληπτη την περιήγηση του επισκέπτη. Επιπλέον, μέσα στην εργασία θα γίνει αναφορά στην πολιτική δανεισμού των εκθεμάτων, στις χορηγίες, στη συντήρηση των αντικειμένων καθώς και στα επικοινωνιακά μέσα.

ABSTRACT

In this thesis we will deal with the creation of a virtual exhibition of modern art. The aim of this effort is to create an interesting report that will be accessible to all, regardless of socio-economic factors, and will respond as well as possible to modern museological practices. The aim is, through this endeavor, to make a dialogue between ancient findings and modern art on the one hand, and to investigate whether there may actually be interaction between them. The exhibition is supposed to take place at the National Archaeological Museum for three months from October 2019 to December 2019. It will be titled "The aspects of Eros" and will include paintings, sculpture, photography, various artists, Greeks but and strangers, who differ in their influences, culture and techniques, thus wishing to highlight the diversity and peculiarities of modern art. These contemporary works will be exhibited between the ancient National Museum and other archaeological museums, which will have a common theme, Eros, in two of the National Museum's halls dedicated to periodical exhibitions. This periodical exhibition will be framed by seminars on its subject, historical art speeches, film screenings, concerts, planned tours and museum-educational programs. Museographically, the simple presentation is chosen so as not to tire the visitor, few exhibits, short texts, enough use of the technology for additional information on the exhibits. In this way the exhibition will be "to the point", making the visitor's tour more pleasant and easy to understand. In addition, work will include reference to the lending policy of exhibits, sponsorships, the maintenance of objects and communication media.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

ΕΑΜ, Έκθεση, Σύγχρονη τέχνη, Αρχαία Τέχνη, Διάλογος, Αλληλεπίδραση, Επικοινωνιακή Πολιτική, Μουσειολογικός Σχεδιασμός, Μουσειογραφικός Σχεδιασμός, Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, Ασφάλεια, Χορηγίες, Συντήρηση, Δανεισμός, Προβολή, Συλλογή, Εξυπηρέτηση κοινού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ.....	6
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	10
1.1 Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο: Ιστορικό-Συλλογές- Εκθέσεις.....	10
1.1.1 Ιστορικό.....	10
1.1.2 Χώροι και Συλλογές.....	11
1.1.3 Οι εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που πραγματοποιούνται στο ΕΑΜ.....	12
1.2 Μελέτες για τη σύγχρονη τέχνη.....	13
1.3 Συνομιλία αρχαίου και συγχρονου.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	16
Μουσειολογικός Σχεδιασμός.....	16
2.1 Τίτλος και θέμα.....	16
2.2 Σκοποί και στόχοι της έκθεσης.....	17
2.3 Ο χώρος παρουσίασης της έκθεσης.....	17
2.4 Θεματικές ενότητες.....	18
2.5 Οι καλλιτέχνες και τα έργα της έκθεσης.....	19
2.5.1 Ενότητα πρώτη «Ο Έρωτας ως Ηγήτωρ Ψυχών.....	19
2.5.2 Ενότητα δεύτερη «Έρωτας ηδύς και πυρφόρος».....	20
2.6 Δανεισμός έργων.....	21
2.7 Συντήρηση έργων.....	22
2.8 Χορηγίες.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	24
Μουσειογραφική Υλοποίηση.....	24
3.1 Γενικές πληροφορίες για το σχεδιασμό του χώρου.....	24
3.2 Εισαγωγικό κείμενο.....	24
3.3 Πρώτη θεματική ενότητα: «Ο Έρωτας ως Ηγήτωρ Ψυχών».....	24
3.4 Δεύτερη θεματική ενότητα: «Έρωτας ηδύς και πυρφόρος».....	26
3.5 Μουσειογραφικές πληροφορίες τοποθέτησης και προβολής αντικειμένων.....	28
3.6 Κείμενα και Λεζάντες.....	28
3.7 Ασφάλεια έκθεσης και κοινού.....	29
3.8 Συμπληρωματικές πληροφορίες για την έκθεση.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	32

Επικοινωνιακή Πολιτική Έκθεσης.....	32
4.1 Εξυπηρέτηση επισκεπτών	32
4.2 Τρόποι προβολής της έκθεσης.....	32
4.3 Πληροφορίες υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού	33
4.3.1 Γενικές πληροφορίες έκθεσης	33
4.3.2 Πληροφορίες πρόσβασης, υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού.....	35
4.4 Εκπαιδευτικό πρόγραμμα	37
4.5 Συμπληρωματικές Δραστηριότητες	38
4.5.1 Σεμινάρια	38
4.5.2 Διαλέξεις	39
4.5.3 Συναυλίες.....	39
4.5.4 Εγκαίνια Έκθεσης	39
4.5.5 Πρόσκληση έκθεσης	39
4.5.6 Ενημερωτικό φυλλάδιο.....	40
4.5.7 Ο κατάλογος της έκθεσης.....	40
4.5.8 Έρευνα Κοινού.....	40
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	51

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι «Το ΕΑΜ ως “οικοδεσπότης” περιοδικών εκθέσεων σύγχρονης τέχνης. Γόνιμος διάλογος και αλληλεπίδραση. Μια μουσειολογική πρόταση εκθεσιακού σχεδιασμού.» Μέσα στο εγχείρημα αυτό θα δημιουργήσουμε μία εικονική περιοδική έκθεση σύγχρονης τέχνης σε συνδυασμό με αρχαία έργα και σύγχρονα και θα προσπαθήσουμε να κάνουμε εφικτή την συνύπαρξη των δύο αυτών διαφορετικών ειδών ώστε να υπάρχει διάλογος μεταξύ τους.

Για την έρευνα της πτυχιακής επιλέχθηκαν βιβλία, έγκυρες διαδικτυακές πηγές, κατάλογοι εκθέσεων καθώς και πληροφορίες από αρχαιολόγους του ΕΑΜ και τη διευθύντρια του μουσείου, ώστε να συλλέξουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμασταν, οι οποίες έχουν άμεση συνάφεια με το σχεδιασμό των εκθέσεων όπως υλοποιείται στο μουσείο, την εξυπηρέτηση του κοινού, τα εκθέματα, υλικό για προηγούμενες εκθέσεις σύγχρονης τέχνης αλλά και πρακτικά θέματα όπως είναι το στήσιμο, τα δάνεια, η συντήρηση, ο φωτισμός ακόμη και η έρευνα κοινού.

Δομή εργασίας

Τα κεφάλαια της εργασίας είναι τέσσερα (4). Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται κάποιες πληροφορίες σχετικά με το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο όπως είναι το ιστορικό του, οι συλλογές που φιλοξενεί καθώς και εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που έχουν πραγματοποιηθεί στο συγκεκριμένο μουσείο τα προηγούμενα χρόνια. Επιπλέον, σε αυτό το κεφάλαιο αναφέρονται οι σκοποί και οι στόχοι της έκθεσης, κάποιες μελέτες σχετικές με την σύγχρονη τέχνη όπου γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού αυτής καθώς και η συνομιλία αρχαίου και σύγχρονου μέσα από εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν. Το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας αναφέρεται στο μουσειολογικό σχεδιασμό της έκθεσης. Σε αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με θέματα όπως είναι ο τίτλος της έκθεσης, οι χώροι που θα φιλοξενηθεί, τις θεματικές ενότητες, τους καλλιτέχνες και τα έργα αλλά και πρακτικά θέματα όπως είναι οι συντήρηση, οι χορηγίες και ο δανεισμός των έργων. Στο τρίτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με το μουσειογραφική υλοποίηση της έκθεσης. Ειδικότερα, σε αυτό το κεφάλαιο θα εφαρμοστεί το πρακτικό κομμάτι σε σχέση με την έκθεση, όπως είναι ο σχεδιασμός του χώρου, τα κείμενα, οι λεζάντες το στήσιμο των έργων ανά ενότητα, ο φωτισμός και η ασφάλεια τόσο αυτών όσο και των επισκεπτών. Στο τέταρτο κεφάλαιο, θα ασχοληθούμε με την επικοινωνιακή πολιτική της έκθεσης η οποία αφορά τόσο στην προβολή της έκθεσης προς το κοινό όσο και στην εξυπηρέτηση του κοινού εφόσον αποφασίσει να την επισκεφθεί. Σε αυτό το κεφάλαιο, αναφέρονται διάφορα προγράμματα και δραστηριότητες που βοηθούν στην ανάπτυξη σχέσης και στη δημιουργία αλληλεπίδρασης μεταξύ επισκέπτη – έκθεσης. Τέλος, υπάρχει ο επίλογος – τεκμηρίωση, στον οποίο βγαίνει ένα τελικό συμπέρασμα για το ερώτημα που θέτουμε σε αυτήν την εργασία, αν δηλαδή μπορεί να υπάρξει διάλογος μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο: Ιστορικό-Συλλογές-Εκθέσεις

1.1.1 Ιστορικό

Η προσπάθεια για τη μέριμνα και την περισυλλογή των αρχαιοτήτων υπήρξε μείζονος σημασίας ήδη από την ίδρυση του Νέου ελληνικού κράτους με κυβερνήτη τον Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος θέσπισε μέτρα για τον περιορισμό της λαθραίας εξαγωγής αρχαιοτήτων και το 1829 επικύρωσε το άρθρο ΙΗ της Γ' Εθνικής Συνέλευσης της Τροιζήνας που απαγόρευε την πώληση και εξαγωγή αρχαιοτήτων. Τον Οκτώβριο του 1829 δημιούργησε το πρώτο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο στην τότε πρωτεύουσα του κράτους, την Αίγινα, στο οποίο συγκεντρώθηκαν διάσπαρτα μνημεία, κυρίως γλυπτά. Με την μεταφορά της πρωτεύουσας από την Αίγινα στην Αθήνα το 1834, ο μεγάλος αριθμός των ευρημάτων που έρχονταν στο φως από την ανασκαφική δραστηριότητα της Αρχαιολογικής Εταιρίας (1858), έκανε επιτακτική την ανάγκη ύπαρξης ενός οργανωμένου εθνικού μουσείου. Χρόνια διατυπώνονταν προτάσεις σχετικά με τα σχέδια και τη θέση του κτηρίου, τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους αρχιτέκτονες που εργάζονταν για την οικοδόμηση της Αθήνας.

Το πρώτο σχέδιο εκπονήθηκε από τον Γερμανό αρχιτέκτονα Leon von Klenze το 1836. Λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης του κράτους και παρά τη γενικότερη επιθυμία για την ίδρυση ενός μεγάλου μουσείου στην Αθήνα, τελικά το σχέδιο δεν υλοποιήθηκε. Το 1854 ωστόσο, με την πρωτοβουλία του Δημητρίου Μπερναρδάκη ο οποίος προσέφερε στα τέλη του 1856 το ποσό των 200.000 δραχμών γίνεται δυνατή η πραγματοποίηση του έργου και προκηρύσσεται αρχιτεκτονικός διαγωνισμός. Το 1859 καταθέτει σχέδια ο αρχιτέκτονας Theophil Hansen προτείνοντας την ίδρυση του μουσείου στη θέση της σημερινής Εθνικής Βιβλιοθήκης και το 1860 καταθέτει ο αρχιτέκτονας Ludwig Lange τα σχέδια του για την ίδρυση του μουσείου στον Κεραμεικό, στο λόφο του Αγίου Αθανασίου.

Τη λύση στο πρόβλημα έδωσε η Ελένη Τσοίτσα η οποία δώρισε λίγο πριν το θάνατό της, το 1866, στο ελληνικό κράτος το οικοπέδο της στην οδό Πατησίων, εκτάσεως 62.056,42 τετραγωνικών μέτρων. Τον ίδιο χρόνο, τοποθετείται η θεμέλιος λίθος του μουσείου και ανατίθεται στον Παναγή Κάλκο η επίβλεψη των εργασιών ανέγερσης του μουσείου, βασιζόμενος στα σχέδια του αρχιτέκτονα L. Lange. Την ολοκλήρωση του έργου ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Ernst Ziller με αρκετές αλλαγές στα σχέδια του Lange, με σημαντικότερη εκείνης της πρόσοψης του μουσείου. Το 1889 το κτίριο είχε πλέον ολοκληρωθεί. Κατά τα έτη 1903 – 1906 προστέθηκε μία ακόμη πτέρυγα στα ανατολικά από τον αρχιτέκτονα Α. Μεταξά και αργότερα αποφασίστηκε η επέκταση του μουσείου προς το ανατολικό τμήμα του οικοπέδου όπου και προστέθηκε ένα νέο διώροφο κτίσμα σε σχέδια του αρχιτέκτονα Γ. Νομικού.

Απο το 1874 ήδη, είχε αρχίσει η μεταφορά των αρχαίων στο Εθνικό μουσείο. Το 1889 είχαν μεταφερθεί τα σημαντικότερα ευρήματα από την επαρχία και το 1893 ολοκληρώθηκε η σταδιακή παράδοση όλων των αρχαιοτήτων της Αρχαιολογικής Εταιρίας. Επιπλέον, μερικοί συλλέκτες δώρισαν στο μουσείο τις συλλογές τους όπως η Ελένη Σταθάτου, ο Κωνσταντίνος Καραπάνος, ο Γρηγόριος Εμπεδοκλής, ο Ιωάννης Γρηγορίου κ.α. Μέχρι τις αρχές του 20^{ου}

αιώνα το μουσείο είχε ένα μεγάλο αριθμό αρχαίων ο οποίος έπρεπε να μελετηθεί, να τακτοποιηθεί και ένα μέρος του να εκτεθεί.

Το ξέσπασμα του Β' Παγοσμίου Πολέμου κατέστησε αναγκαία την αποθήκευση και φύλαξη των αρχαίων σε ασφαλείς χώρους. Άλλα μεταφέρθηκαν σε κρυσφήγετα και σε σπηλιές των λόφων της Αθήνας, άλλα μεταφέρθηκαν στα υπόγεια του νέου κτιρίου, όπου καλύφθηκαν με άμμο και τα πολύτιμα μεταφέρθηκαν στα υπόγεια της Τράπεζας της Ελλάδος. Για την απόκρυψη των μεγάλων γλυπτών δημιουργήθηκαν κρυψώνες στις οποίες καταχωρήθηκαν αμέσως. Κατά την κατοχή το κτίριο δεν θύμιζε καθόλου σε μουσείο καθώς στους χώρους του εγκαταστάθηκαν δημόσιες υπηρεσίες, η Κρατική Ορχήστρα, το Ταχυδρομείο, υπηρεσίες του Υπουργείου Υγιεινής, ενώ κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου είχαν διαμορφωθεί χώροι με χωρίσματα για τους κρατούμενους. Το κτίριο υπέστη βομβαρδισμούς κατά τον εμφύλιο πόλεμο οι οποίοι προκάλεσαν μεγάλες ζημιές, κυρίως στη στέγη.

Με τη λήψη των πολέμων, άρχισε η επισκευή του κτιρίου καθώς και το δύσκολο έργο της αποκάλυψης των αρχαίων. Εκτός από την αποκατάσταση της στέγης, τροποποιήθηκε και ο χώρος της εισόδου με την αλλαγή της θέσης των μεγάλων ιωνικών κιόνων, τα δάπεδα αντικαταστάθηκαν με μωσαϊκό της εποχής, ενώ οι χώροι των υπογείων διαμορφώθηκαν σε αποθήκες. Με την αποκατάσταση του μουσείου άρχισε και η συντήρηση και επανέκθεση των αρχαίων κατά συλλογές. Η μεταπολεμική έκθεση του Χρήστου και της Σέμνης Καρούζου το 1947-1964, είχε θεωρηθεί πρωτοποριακή καθώς εφαρμόστηκε μία νέα αντίληψη στον τρόπο έκθεσης των αντικειμένων, σε σχέση με άλλα μουσεία της εποχής.

Το 1964 έως και το τέλος του 20ου αιώνα κρατήθηκε η έκθεση αυτή, παρότι τα ευρωπαϊκά μουσεία ήδη από το 1980 εφαρμόζαν καινούριους τρόπους έκθεσης σύμφωνα με νέες μουσειολογικές πρακτικές, κάνοντας αισθητή την ανάγκη ανανέωσης της. Με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το 2004, υλοποιήθηκε η ανακαίνιση του μουσείου και της επανέκθεσης των συλλογών του. Πραγματοποιήθηκαν σημαντικά έργα υποδομής απαραίτητα για ένα μουσείο του, όπως είναι οι συνθήκες ευκρασίας των εκθεσιακών χώρων, ο φωτισμός, οι ανελκυστήρες και η προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ.¹

1.1.2 Χώροι και Συλλογές

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο είναι το μεγαλύτερο μουσείο της ελληνικής επικράτειας και ένα από τα σημαντικότερα μουσεία του κόσμου. Ιδρύθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα με σκοπό να φιλοξενήσει και να διαφυλάξει αρχαιότητες από όλη την Ελλάδα, προβάλλοντας παγκοσμίως την ιστορική, πνευματική και καλλιτεχνική τους αξία.

Το μουσείο στεγάζεται σε ένα επιβλητικό νεοκλασικό κτίριο στην Οδό Πατησίων και φιλοξενεί περισσότερα από 11.000 εκθέματα, τα οποία προσφέρουν στον επισκέπτη μία διαχρονία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού από τις αρχές της προϊστορίας μέχρι και την ύστερη αρχαιότητα. Συγκεκριμένα, τα εκθέματα του μουσείου μοιράζονται σε 65 αίθουσες ανάλογα με τη χρονολόγηση, το θέμα, τη τοποθεσία στην οποία βρέθηκαν, με σκοπό να αποδωθεί η τέχνη στον επισκέπτη με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι κατανοητή.

Οι εκθεσιακοί χώροι του, δεκάδες αίθουσες σε κάθε όροφο, καλύπτουν 8.000 τ.μ. και στεγάζουν τις πέντε μεγάλες μόνιμες συλλογές του μουσείου²: (βλ. Παράρτημα εικόνες 1,2 και 3)

¹ Καλτσάς Ν. 2007. «Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο», σ. 15 - 22

² Οι πληροφορίες για τους χώρους και τις συλλογές του μουσείου πάρθηκαν από την ιστοσελίδα τους: www.namuseum.gr

- Τη Συλλογή Προϊστορικών Αρχαιοτήτων, η οποία περιλαμβάνει έργα των μεγάλων πολιτισμών (νεολιθικού, κυκλαδικού και μυκηναϊκού) που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο από την 6^η χιλιετία έως το 1050 π.Χ. καθώς και ευρήματα από τον προϊστορικό οικισμό της Θήρας.
- Τη Συλλογή Έργων Γλυπτικής, η οποία παρουσιάζει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής από τον 7ο αιώνα π.Χ. έως και τον 5ο αιώνα μ.Χ. μέσα από μοναδικά έργα τέχνης.
- Τη Συλλογή Αγγείων και Μικροτεχνίας, η οποία περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά έργα της αρχαίας ελληνικής κεραμικής από τον 11ο αιώνα π.Χ., έως και τη ρωμαϊκή εποχή, καθώς και τη Συλλογή Σταθάτου, μία διαχρονική συλλογή μικροτεχνίας.
- Τη Συλλογή Έργων Μεταλλοτεχνίας με πολλά μοναδικά πρωτότυπα έργα, αγάλματα, ειδώλια και έργα μικροτεχνίας.
- Τέλος, τη μοναδική για την Ελλάδα Συλλογή των Αιγυπτιακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων με έργα τέχνης τα οποία χρονολογούνται από την προδυναστική περίοδο (5000 π.Χ.), έως και τους χρόνους της ρωμαϊκής κατάκτησης

1.1.3 Οι εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που πραγματοποιούνται στο ΕΑΜ

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο από το 2006 άρχισε να φιλοξενεί εκθέσεις σύγχρονης τέχνης³ διαφόρων καλλιτεχνών, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και στις ανάγκες των επισκεπτών του. Υπήρξε ένα από τα πρώτα μουσεία που έκαναν αυτήν την προσπάθεια στον ελλαδικό χώρο, παρόλο που σε άλλες χώρες του εξωτερικού είχε υλοποιηθεί, ήδη, αρκετά χρόνια πριν. Η πρώτη έκθεση σύγχρονης τέχνης, που πραγματοποιήθηκε στις αίθουσες περιοδικών εκθέσεων του μουσείου, ήταν στις 18 Μαΐου 2006, με τίτλο «Συνομιλία με το αρχαίο: Νέοι Δημιουργοί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο», στην οποία παρουσιάζονταν φωτογραφίες και εικαστικά έργα νέων φωτογράφων και καλλιτεχνών. Οι νέοι φωτογράφοι ήταν μέλη των ομάδων φωτογραφίας του ΚΕΘΕΑ, του ΟΚΑΝΑ και της μονάδας απεξάρτησης «18 Άνω». Τα εικαστικά έργα ήταν δημιουργήματα νέων καλλιτεχνών, τελειόφοιτων ή απόφοιτων της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών, εμπνευσμένα από την αρχαία ελληνική τέχνη και από τα εκθέματα του ίδιου του μουσείου. (βλ. παράρτημα εικόνα 6)

Με την αρχή αυτή, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο καθιέρωσε την παρουσίαση έργων σύγχρονης τέχνης διαφόρων καλλιτεχνών σε διάφορα σημεία του μουσείου, στην αίθουσα του βωμού, στο εσωτερικό αίθριο του μουσείου, στον κήπο, ανάμεσα στα αρχαία στις διάφορες αίθουσες και στο καφέ του μουσείου ανάλογα με τις ανάγκες που έχει κάθε έκθεση, με σκοπό «να λειτουργεί ως αγορά ιδεών και εστία πνευματικών αναζητήσεων» και να δίνει ουσιαστικά στους επισκέπτες του τη δυνατότητα συμπλήρωσης της μουσειακής τους εμπειρίας και στους σύγχρονους καλλιτέχνες τη δυνατότητα να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Κάποιοι από τους καλλιτέχνες που επέλεξαν το Εθνικό μουσείο για να πραγματοποιήσουν την έκθεσή τους είναι η Anna Chromy, η Μαριάννα Στραπατσάκη, ο Χάρης Ξένος, η Άννα Μαρία Χατζηστεφάνου και ο Φώτης Γ. Πλέγας, η Όλγα Αναστασιάδου, η Αγγέλικα Κοροβέση, ο Στάθης Ανδρουτσάκης, ο Algis Kemezys, ο Δημήτρης Αγαθοκλής, η Δάφνη Αγγελίδου ο Θεόδωρος Ψυκάκος, ο Πολύβιος Γούζιος κ.α. (Χριστοπούλου, Καλτσάς, 2006: 68-81)

³ Πληροφορίες για τις εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που πραγματοποιήθηκαν στο ΕΑΜ, δόθηκαν, επιπλέον, από την αρχαιολόγο – μουσειολόγο, Δέσποινα Καλεσοπούλου μέσω φυλλαδίων από τις εκθέσεις.

1.2 Μελέτες για τη σύγχρονη τέχνη

Η σύγχρονη τέχνη έχει απασχολήσει πολύ τις τελευταίες δεκαετίες πολλούς τεχνοκριτικούς και ιστορικούς τέχνης. Πριν λίγες δεκαετίες φιλότεχνοι, τεχνοκριτικοί αναρωτιόντουσαν βλέποντας σύγχρονα έργα «Είναι έργο τέχνης;». Ο κριτικός George Dickie δέχτηκε ότι ένα αντικείμενο είναι έργο τέχνης μόνο εάν οι άνθρωποι της τέχνης ή κάποιο ίδρυμα ανακοινώσουν ότι πράγματι είναι. Είναι φυσικά λογικό να υπάρχει σύγχυση ως προς τι είναι τέχνη απο τη δεκαετία του 60' και μετά, αφού η τέχνη αλλάζει. Δεν υπάρχουν πόλεμοι στο παρασκήνιο, επικρατεί ευημερία στις κοινωνίες, οι πόλεις εκβιομηχανίζονται και η ειρήνη επικρατεί, ως επί το πλείστον, τουλάχιστον στο δυτικό κόσμο.. Οι καλλιτέχνες παίρνουν άλλη στροφή, θεωρούν τα ζωγραφικά θέματα ψευδαισθήση και εγκαταλείπουν τη ζωγραφική, γίνεται μία προσπάθεια διαφυγής απο την παραδοσιακή τέχνη, αμφισβήτησης και προβληματισμού της κοινωνίας όπου ζουν. Έχουν γραφτεί πολλά συγγράμματα μέσα απο τα οποία γίνεται προσπάθεια μελέτης, κατανόησης και προσδιορισμού της σύγχρονης δημιουργίας, ενώ πολλοί είναι αυτοί οι οποίοι υποστηρίζουν ότι τα έργα σύγχρονης τέχνης δεν είναι καν τέχνη. Ο ιστορικός τέχνης Jean Clair στο βιβλίο του «Χειμώνας στον Πολιτισμό» κάνει μία επίθεση στη σύγχρονη τέχνη αλλά και στα μουσεία γενικότερα. Δυσφορεί με την οχλοβοή των σύγχρονων μουσείων, με τις ορδές των αδαών που «καταπλέουν» σε τουριστικά λεωφορεία για να καταναλώσουν τέχνη, χωρίς να ξέρουν τίποτα πριν, χωρίς να μαθαίνουν τίποτα μετά. Συγκεκριμένα αναφέρει για το Μουσείο της Ακρόπολης: «...ένα τερατώδες τσιμεντένιο μουσείο, απο το οποίο ο φιλότεχνος φεύγει τρέχοντας, τραμαγμένος απο την τόση ασχήμια, τον τόσο γιγαντισμό και την τόση επιτήδευση»⁴, ενώ για τη τέχνη σήμερα αναφέρει «...όχι το αντικείμενο λοιπόν πια, με τη μορφή και τη δύναμή του, αλλά το χυδαίο, το άμορφο και το άψυχο.... Ο ζωγράφος και ο ποιητής δεν είναι πλέον αυτορρηγόι μιας έλλογης δημιουργίας, αλλά έρμαια μιας αλόγιστης και κτηνώδους ορμής»⁵...». Η αλήθεια είναι ότι οι απόψεις για το Μουσείο της Ακρόπολης δίστανται. Σε κάποιους αρέσει πολύ και σε άλλους καθόλου. Ολόκληρο το βιβλίο του είναι μία κατακραυγή και αγανάκτηση για την τέχνη όπως τη ζούμε τις τελευταίες δεκαετίες. Εξυμνεί και εξιδανικεύει την τέχνη του παρελθόντος σε αντίθεση με τη σύγχρονη τέχνη την οποία αποδοκιμάζει. Κοιτάζει το παρελθόν αντί για το μέλλον. Αν και εύστοχος σε κάποιες παρατηρήσεις του, οι απόψεις του Jean Clair είναι σε μεγάλο βαθμό απαισιόδοξες και υπερβολικές. Ο Andy Warhol καλλιτέχνης και πρωτοπόρος της Pop art, το 1963 είχε δηλώσει: «Πως μπορείς να πεις ότι ένα σπιλ είναι καλύτερο απο ένα άλλο;»⁶ Είναι μία εύστοχη ερώτηση, την οποία πολλοί αδυνατούν να απαντήσουν μέχρι και σήμερα.

Ας δούμε όμως και άλλες απόψεις για το τι είναι σύγχρονη τέχνη. Ο Σταύρος Τσιγκόγλου παραθέτει στο βιβλίο του τη γνώμη πολλών τεχνοκριτών, ιστορικών τέχνης και καλλιτεχνών αλλά και τη δική του γνώμη για το τι είναι σύγχρονη τέχνη. Ο αμερικάνος φιλόσοφος και τεχνοκριτής Arthur Danto στο βιβλίο του «Το τέλος της τέχνης», λέει ότι η σύγχρονη τέχνη είναι «η τέχνη μετά το τέλος της τέχνης». Ο Σταύρος Τσιγκόγλου εξηγεί τον όρο του τι είναι σύγχρονη τέχνη, όπως το παρουσιάζει ο Danto, λέγοντας ότι το τέλος της τέχνης σημαίνει το τέλος της αφήγησης όπως αυτή παρουσιάζεται μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα, όταν άρχισε ο μοντερνισμός η αφήγηση του οποίου τελειώνει το 1962 όπου και αρχίζει η απόλυτη ελευθερία των καλλιτεχνών να δημιουργούν έργα με οποιονδήποτε τρόπο, κάθε λογής τεχνική, τεχνοτροπίες, χρησιμοποιώντας αντικείμενα έτοιμα, είτε χειροποίητα και ακόμη συνδυασμούς αυτών. Συμπληρώνει επίσης ότι η μεγάλη αλλαγή, η μετάβαση θα λέγαμε στη σύγχρονη δημιουργία, έγινε με την Pop art⁷. Η pop art ενσαρκώνει το αμερικάνικο όνειρο μιας εύπορης κοινωνίας, κύριο θέμα της είναι η αστική τάξη και ο καταναλωτισμός. Οι Ιταλοί

⁴ Jean Clair 2012. «Χειμώνας στον Πολιτισμό», σ. 109-110

⁵ Jean Clair 2012. «Χειμώνας στον Πολιτισμό», σ. 37

⁶ Χ. Φόλστερ, Ρ. Κράους, Υ. Α. Μπουά, Μπ. Χ. Ντ. Μπάτσλοχ, Ντ. Τζόσελιτ 2013. «Η τέχνη απο το 1900», σ. 434 - 500

⁷ Σταύρος Τσιγκόγλου 2013. «Σύγχρονη τέχνη», σ. 13-27

Λουτσιάνο Φάμπρο, Τζοβάννι Ανσέλμο, Πίνο Πασκάλι και ο Έλληνας Γιάννης Κουνέλλης της άρτε πόβερα χρησιμοποιούν φυσικά υλικά, σχεδόν ακατέργαστα για να δηλώσουν την αντίδραση τους στον πλούτο της κοινωνίας. Οι καλλιτέχνες της εννοιακής τέχνης δηλώνουν την αντίδραση τους χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη την ιδέα και την έννοια ενώ οι μινιμαλιστές κατασκευάζουν νέες γεωμετρικές φόρμες στην προσπάθεια τους να εντάξουν τον νέο βιομηχανικό τρόπο ζωής στην τέχνη. Η Barbara Kruger έγραψε χαρακτηριστικά σε πόστερ της «Δεν χρειάζομαι άλλη αφήγηση». Ένα παράδειγμα συνδυασμών της τέχνης που προκάλεσε τον θαυμασμό του κόσμου ήταν στο Μουσείο γλυπτικής Liebieghaus μία έκθεση που έγινε με τίτλο «Jeff Koons: Τα γλυπτά», όπου παρουσιάζονταν τα πιο εντυπωσιακά του έργα, το γλυπτό «Ο Michael Jackson και ο χιμπατζής Μπάμπλ». Το έργο αυτό είχε μέγεθος λίγο μεγαλύτερο από το φυσικό και παρουσιάζονταν στο κέντρο μίας αίθουσας με αιγυπτιακή τέχνη. Η ομοιότητα του μακιγιάζ των ματιών του Jackson και του χιμπατζή με αυτή των Αιγυπτίων εντυπωσιάζει.⁸ (Βλ. Παράρτημα, εικ. 4). Με το συγκεκριμένο παράδειγμα βλέπουμε και άλλη μία προσπάθεια συνομιλίας παλιού και σύγχρονου.

Αποτυπώθηκαν κάποιες απόψεις παραπάνω για το τι είναι σύγχρονη τέχνη. Κανείς ωστόσο δεν μπορεί να απαντήσει με ακρίβεια σε αυτό το ερώτημα. Αυτό συμβαίνει γιατί η σύγχρονη τέχνη είναι υποκειμενική, πολύπλευρη, περίπλοκη στην κατανόηση πολλές φορές, χωρίς αφήγηση. Είναι η καλλιτεχνική δημιουργία που δεν ακολουθεί ένα «καλούπι» στο πώς πρέπει να είναι, δεν έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και τεχνοτροπία, είναι ελεύθερη. Ο Γεράσιμος Θεοδόσης δίνει μία εύστοχη ερμηνεία για την ελευθερία της τέχνης στο βιβλίο του «Η ελευθερία της τέχνης» αναφέροντας, «Ελευθερία η τέχνη δεν χρειάζεται, η τέχνη είναι ελευθερία. Κανείς δεν μπορεί να της αφαιρέσει την ελευθερία. Κανείς δεν μπορεί να της δώσει την ελευθερία ούτε κράτος, ούτε πόλη, ούτε κοινωνία μπορεί να πιστεύει ότι της δίνει ή της έχει δώσει αυτό που από τη φύση της είναι: ελεύθερη. Ελευθερία που της παραχωρείται δεν υπάρχει για την τέχνη, ελευθερία είναι μόνο αυτή που ξέρει να παίρνει. Ξέρει ότι αν παραβιάσει σύνορα θα την πυροβολήσουν. Πόσο μακριά μπορεί να πάει, δεν μπορεί να της το πει κανείς, πρέπει να πάει μακριά για να μπορέσει να μάθει πόσο μακριά επιτρεπτόταν να πάει».⁹

Προσωπικά είμαστε υποστηρικτές της σύγχρονης τέχνης. Φυσικά, αυτό δεν σημαίνει ότι όσα προβάλλονται ως τέχνη είναι εξίσου σημαντικά – τουλάχιστον κατά τη γνώμη μας - αλλά το σύνολό της ως καλλιτεχνικού κινήματος μας έλκει ιδιαίτερα την προσοχή. Θεωρούμε ενδιαφέρον ότι μία καλλιτεχνική δημιουργία μπορεί να ερμηνευθεί κατά βούληση, χωρίς περιοριστικά όρια. Προκαλεί κάποια συναισθήματα αυτό που βλέπουμε και δεν είναι απαραίτητο αυτά τα συναισθήματα να είναι πάντα θετικά. Έχει να κάνει με το γούστο και τις προτιμήσεις του κάθε ατόμου. Ο Wolfflin συμπλήρωσε στο «όλα είναι δυνατά» του Danto: «Δεν είναι οτιδήποτε δυνατόν σε οποιονδήποτε χρόνο. Κάθε καλλιτέχνης βρίσκει ορισμένες εικαστικές δυνατότητες μπροστά του με τις οποίες είναι δεμένος. [...] Ακόμα και ο πιο αυθεντικά ταλαντούχος δεν μπορεί να προχωρήσει πέραν ορισμένων ορίων, τα οποία έχουν καθοριστεί από την ημερομηνία γεννησής του». Τα έργα τέχνης έχουν άμεση συνάφεια με τις κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν. Δεν θα μπορούσε να δημιουργηθεί Pop art για παράδειγμα το 17^ο αιώνα γιατί δεν ταίριαζε στον τρόπο ζωής των ανθρώπων. Αλλά αυτή είναι η δική μας άποψη. (Τσιγκόγλου, 2014)

⁸ Σταύρος Τσιγκόγλου 2013. «Σύγχρονη τέχνη», σ. 349-350

⁹ Θεοδόσης Γεράσιμος 2000 «Η ελευθερία της τέχνης», σ. 37

1.3 Συνομιλία αρχαίου και σύγχρονου

Οι εκθέσεις συνομιλίας έργων παλιάς και σύγχρονης τέχνης ξεκίνησαν στις ΗΠΑ ήδη από το 1969 (Painting and sculpture 1940-1970, στο Metropolitan museum της Νέας Υόρκης), και στην Ευρώπη από το Λούβρο και την Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου. Η πρώτη σειρά εκθέσεων έλαβε χώρα στην Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου το 1985 με τίτλο «Το μάτι του καλλιτέχνη». Κάλεσαν τους David Hockney, Lucian Freud, Bridget Riley, Francis Bacon κ.α., να επιλέξουν έργα τους και να τα παρουσιάσουν ανάμεσα στα έργα της συλλογής. Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα οι εκθέσεις αυτές άρχισαν να πληθαίνουν στο Λούβρο και σιγά-σιγά πραγματοποιούνται και σε άλλα μεγάλα μουσεία όπως είναι το Πράδο, το Ιστορικό Μουσείο της Βιέννης, αλλά και στην Ελλάδα, το Μουσείο Κυκλαδικής τέχνης, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο κ.α. Συνήθως στις εκθέσεις αυτές, τα μουσεία είτε ζητούσαν από τους καλλιτέχνες να εμπνευστούν από τα έργα της μόνιμής τους συλλογής και να εκθέσουν τα δημιουργήματα τους δίπλα, είτε επέλεξαν κάποια έργα σύγχρονων καλλιτεχνών και κάποια της μόνιμης συλλογής τους για να δημιουργήσουν την έκθεση. Κάποια παραδείγματα εκθέσεων συνομιλίας σύγχρονης και «παλιάς» τέχνης είναι τα παρακάτω:

Ένα παράδειγμα έκθεσης όπου παρουσιάζονται αρχαία έργα με έργα σύγχρονης τέχνης ήταν η έκθεση «Ναυτίλος: Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα»¹⁰ που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες το πρώτο εξάμηνο του 2014 στο Μουσείο Bozar. Το concept της έκθεσης αφορούσε στη θάλασσα και τη συμβολή της στον πολιτισμό που αναπτύχθηκε γύρω από τις ακτές του Αιγαίου και του Ιονίου. Σε συνύπαρξη με τα 88 αρχαία έργα τα οποία προέρχονταν από 23 δημόσια ελληνικά μουσεία, βρίσκονταν έργα σύγχρονης τέχνης που επιλέχθηκαν για να αναδείξουν τη βιωματική σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα. (βλ. Παράρτημα εικόνα 7)

Άλλο παράδειγμα αποτελεί η έκθεση που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 2013 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με τίτλο «Προσφορά» όπου παρουσιάζονταν σύγχρονα έργα ελλήνων καλλιτεχνών ανάμεσα σε αρχαία αγάλματα μέσα στις αίθουσες του μουσείου.¹¹(βλ. Παράρτημα εικόνα 8)

Θα ήταν σημαντική παράλειψη να μην αναφερθεί η έκθεση που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2015 στην Ιαπωνία με τίτλο «Gold and Legend». Η έκθεση πραγματευόταν την ιστορία και διακίνηση του χρυσού στην αρχαιότητα και επικεντρώνεται στο μύθο του Χρυσόμαλλου Δέρατος και της αρπαγής του από τον Ιάσωνα και τους Αργοναύτες, μύθο που εκφράζει την αναζήτηση του χρυσού στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας. Η έκθεση εμπλουτίστηκε με έργα από το Εθνικό αρχαιολογικό μουσείο καθώς και με αρχαία και σύγχρονα έργα από την Αγγλία, Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία και Ολλανδία.¹²(βλ. Παράρτημα εικόνα 9)

Τα παραδείγματα είναι πάρα πολλά και τα μουσεία συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να προσπαθούν να ταιριάξουν τη σύγχρονη τέχνη με την παλαιότερη. Γίνεται όμως αυτή η προσπάθεια πετυχημένα; Αυτό θα προσπαθήσουμε να δούμε μέσα από αυτήν την εργασία.

¹⁰ <http://bit.ly/kathimerini-nautilus>

¹¹ <http://bit.ly/prosfora-eam>

¹² <https://www.culture.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=1439>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μουσειολογικός Σχεδιασμός

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στο γενικότερο σκεπτικό δημιουργίας της συγκεκριμένης έκθεσης, δηλαδή πως και γιατί επιλέχθηκε το θέμα της έκθεσης καθώς και το πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται, ποιοι καλλιτέχνες και ποια έργα συμπεριλαμβάνονται, που θα παρουσιάζονται τα έργα αυτά, το concept και τις θεματικές ενότητες που την απαρτίζουν καθώς και πρακτικά θέματα όπως είναι αυτά του δανεισμού, των χορηγιών και της συντήρησης των έργων πριν από την έκθεσή τους.

2.1 Τίτλος και θέμα

Ο τίτλος της έκθεσης που θα πραγματοποιήσω είναι «Οι πτυχές του έρωτα». Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο έχει σημαντική διαχρονικότητα και μέσα από αυτό δίνεται η δυνατότητα να παρουσιαστούν οι πτυχές του από την αρχαιότητα μέχρι την σύγχρονη εποχή. Ξεκινώντας όμως από την αρχαιότητα θεώρησα σωστό να παρουσιάσω το μύθο του Έρωτα ως θεού. Υπάρχουν δύο απόψεις για το ξεκίνημα του Έρωτα. Η πρώτη είναι αυτή, όπως αναφέρεται στη θεογονία του Ησίοδου (περίπου το 700 π.Χ), στην οποία αναφέρει ότι ο έρωτας προϋπήρχε των θεών και των ανθρώπων. Ήταν μια από τις πρωταρχικές και αγέννητες οντότητες δίπλα στο Χάος και τη Γη. Ήταν η ενοποιητική δύναμη που επέτρεπε την αναπαραγωγή των ίδιων των θεών, (από το χάος γεννήθηκε ο Έρεβος και η Νύχτα και από την ερωτική τους ένωση ο Αιθέρας και η Ημέρα. Αργότερα, τον 7ο αιώνα π.Χ., κυρίως η ποιήτρια Σαπφώ αναφέρει τον Έρωτα ως γλυκύπικρο, ακαταμάχητο πλάσμα, δημιουργεί το μύθο για τη γέννηση του Έρωτα από την Αφροδίτη.¹³ Αντίθετα ο Όμηρος δεν αναφέρεται στο θεό αλλά προβάλλει έντονα το ηδονικό στοιχείο της συνουσίας στην Ιλιάδα. Η σκηνή που δεικνύει αυτήν την παρατήρηση είναι αυτή όπου η Ήρα προσπαθώντας να απομακρύνει το Δια από το πεδίο της μάχης τον αποπλανεί ερωτικά:

“Μόνο έλα, εμείς τον έρωτα για λίγο να χαρούμε,

γιατί ως τώρα πόθος γυναικός η και θεάς ποτέ δεν έγινε πιο δυνατός όσο σε θέλω

και ο γλυκός με καίει πόθος...” (Ξ 346 κ.εξ)

Βλέπουμε βέβαια, ότι ο Έρωτας εξακολουθεί να είναι ένα θέμα με το οποίο έχουν ασχοληθεί και άλλες μορφές τέχνης όπως είναι η λογοτεχνία και η ποίηση, ο κινηματογράφος και το θέατρο αλλά και η μουσική. Για να επανέλθουμε όμως στο ζητούμενο της παρούσας έκθεσης, είναι πάρα πολλοί επίσης, οι καλλιτέχνες στη σύγχρονη κοινωνία που, εμπνευσμένοι από τον έρωτα πνευματικό και σαρκικό, δημιουργούν έργα καλλιτεχνικής αξίας, (ζωγραφικής, χαρακτικής, γλυπτικής κ.α) τα οποία θέλουμε να εντάξουμε ανάμεσα σε έργα της αρχαιότητας αναδεικνύοντας τη διαχρονία και δημιουργώντας ένα διάλογο μεταξύ τους.

¹³ Νικόλαος Χρ. Σταμπολίδης 2009. «Έρωτος: Από τη θεογονία του Ησίοδου στην ύστερη αρχαιότητα», σελ.24

Στην παρούσα έκθεση ο Έρωτας θα παρουσιαστεί ως θεός ο οποίος ρίχνει τα βέλη του και δημιουργεί μια ελκτική δύναμη μεταξύ των ανθρώπων, ο Έρωτας ως ανθρώπινη αξία αλλά και ως καθημερινή πράξη.

2.2 Σκοποί και στόχοι της έκθεσης

Σε αυτό το σημείο θα αναφέρουμε τους στόχους και τους σκοπούς αυτής της έκθεσης, οι οποίοι αποτελούν και τους λόγους δημιουργίας του εγχειρήματος αυτού.

Πρωταρχικός σκοπός είναι να δημιουργηθεί μία εντυπωσιακή, ενδιαφέρουσα και πολυποίκιλη έκθεση η οποία θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες μουσειολογικές πρακτικές και εφαρμογές ώστε να δώσει στον επισκέπτη φεύγοντας ικανοποίηση σε σχέση με αυτό που είδε αλλά να του περάσει και γνώσεις μέσα από το θέμα της. Η διαφορά αυτής της έκθεσης σύγχρονης τέχνης σε σχέση με άλλες είναι ότι μέσα σε έργα σύγχρονης δημιουργίας παραθέτει και έργα αρχαίας τέχνης δημιουργώντας την αίσθηση του οικείου μεταξύ επισκεπτών και έργων. Επιπλέον, αυτή η έκθεση θα δημιουργηθεί και θα είναι προσβάσιμη από όλους χωρίς κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές διακρίσεις. Τονίζουμε την προσβασιμότητα, διότι έχει λεχθεί ότι οι σύγχρονες εκθέσεις απευθύνονται στην ελίτ λόγω του ακατονόητου τρόπου προβολής τους. Τα έργα θα εκτίθενται με σύγχρονο τρόπο αλλάζοντας λίγο το γενικότερο «παραδοσιακό» τρόπο έκθεσης της μόνιμης συλλογής του μουσείου. Ένας επιπλέον σκοπός είναι να καταφέρουμε να υπάρξει διάλογος και αλληλεπίδραση μεταξύ αρχαίων έργων και σύγχρονων έργων. Θεωρούμε ότι κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί αν η έκθεση δημιουργηθεί με άρτιο και κατανοητό τρόπο, με τη σωστή επιλογή των έργων σε άμεση συνάφεια με τον χώρο παρουσίασης και την διαμόρφωσή του, ώστε να υπάρχει εναρμόνιση μεταξύ τους.

Οι στόχοι της έκθεσης είναι οι εξής:

Η δημιουργία μίας έκθεσης η οποία θα αρέσει και θα κρατήσει το ενδιαφέρον του κοινού

Μέσα από την έκθεση θα γίνει η προσπάθεια εξοικείωσης του επισκέπτη τόσο με τη σύγχρονη δημιουργία όσο και με την παρουσίαση αυτής ανάμεσα σε αρχαία έργα.

Να γνωρίσουν οι επισκέπτες την σύγχρονη τέχνη και αυτό θα γίνει εκθέτοντας πολλές μορφές αυτής (ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία κλπ), ώστε να δουν την πολυμορφία και το ενδιαφέρον που παρουσιάζει.

Να προσελκύσει επισκέπτες όλων των κοινωνικών ομάδων

Να επιτευχθεί ο διάλογος μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου έργου

2.3 Ο χώρος παρουσίασης της έκθεσης

Στο σημείο αυτό θα παραθέσουμε κάποια στοιχεία σχετικά με το χώρο στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η έκθεση:

Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το οποίο βρίσκεται επί της οδού Πατησίων 44, σε δύο από τις τρεις αίθουσες όπου πραγματοποιούνται οι περιοδικές εκθέσεις του μουσείου (Αίθουσα Α και Β). (Βλ. παράρτημα, εικ. 5). Οι εκθέσεις σύγχρονης τέχνης που πραγματοποιούνται στο Εθνικό Μουσείο, παρουσιάζονται στο εσωτερικό καφέ του μουσείου διότι, οι περισσότερες από αυτές είναι εκθέσεις φωτογραφίας. Ωστόσο, στην συγκεκριμένη προσπάθεια τα αντικείμενα της έκθεσης, τα οποία θα παραθέσω στη συνέχεια, θα ήταν αδύνατο να ενταχθούν σε ένα χώρο τόσο περιορισμένο όσο αυτόν του καφέ, λόγω του όγκου και του αριθμού τους. Γι' αυτό το λόγο αποφάσισα να υλοποιήσω την έκθεση μου σε δύο από τις τρεις αίθουσες περιοδικών εκθέσεων του μουσείου για τους εξής λόγους:

Αφενός, γιατί είναι ευρύχωρες και δίνεται η δυνατότητα επιλογής και πειραματισμού στη μουσειογραφική σχεδίαση και αφετέρου, μετέπειτα, κάνει τη μουσειακή εμπειρία του επισκέπτη πιο ευχάριστη αφού δεν θα νιώθει εγκλωβισμένος όπως θα ένιωθε σ' έναν μικρότερο χώρο, ακόμη και σε περίπτωση υψηλής επισκεψιμότητας.

Επιπλέον, οι λόγοι επιλογής των αιθουσών είναι και πρακτικοί, εννοώντας ότι σε αυτές τις αίθουσες θα μπορούμε να μεριμνήσουμε για την προστασία των εκθεμάτων, όσο αφορά στις συνθήκες του περιβάλλοντος, στον εξοπλισμό του χώρου, στις διάφορες φθορές που μπορεί να υπάρξουν. Μπορούμε επίσης, να ελέγξουμε το φωτισμό αφού δεν υπάρχει φυσικό φως και ο φωτισμός θα γίνεται με τεχνητό τρόπο. Υπήρξαν, φυσικά και άλλες επιλογές χώρων, όπως για παράδειγμα να εντάξουμε τα σύγχρονα έργα μέσα στις αίθουσες όπου εκτίθενται τα αρχαία, είτε στο καφέ του μουσείου. Η πρώτη περίπτωση ωστόσο, δεν ταιριάζει με το σκεπτικό της έκθεσης. Θέλουμε να εντάξουμε αρχαία σε μία έκθεση σύγχρονης τέχνης και όχι το αντίθετο. Όσον αφορά στο καφέ του μουσείου όπου πραγματοποιούνται πάρα πολύ συχνά εκθέσεις σύγχρονης τέχνης (κυρίως φωτογραφίας), δεν θα ήταν εφικτό να γίνει εκεί η έκθεση διότι ο αριθμός, το μέγεθος αλλά και το υλικό κατασκευής κάποιων αντικειμένων δεν θα το επέτρεπαν.

2.4 Θεματικές ενότητες

Οι ενότητες της έκθεσης θα έχουν όπως προαναφέρθηκε ως θέμα τον Έρωτα. Ήδη από τον τίτλο «Οι πτυχές του Έρωτα» δημιουργείτε ένα ερωτηματικό στον επισκέπτη για τη φύση της έκθεσης. Οι πτυχές του Έρωτα μπορεί να είναι πάρα πολλές αφού βλέπουμε τον Έρωτα να παρουσιάζεται μέσα από την τέχνη με διάφορους τρόπους. Εμείς ωστόσο, σε αυτήν την έκθεση θα παρουσιάσουμε δύο πτυχές του Έρωτα, άρα και οι εκθεσιακές ενότητες θα είναι δύο. Οι ενότητες θα είναι διαμορφωμένες και χρονολογικά και θεματικά. Ωστόσο, η χρονολόγηση των αντικειμένων δεν θα παρουσιάζεται τόσο αυταρχικά διότι μας ενδιαφέρει περισσότερο η αισθητική παρουσίαση των αντικειμένων παρά η τέλεια χρονολογική σειρά.

Η ποικιλία των έργων από γλυπτά της αρχαιότητας και της σύγχρονης εποχής μέχρι και φωτογραφία, ηχητικά και τεχνολογικά εφέ συμπληρώνει τις θεματικές ενότητες, δίνοντας ένα ολοκληρωμένο νόημα και μία πιο ενισχυμένη βιωματική εμπειρία στον επισκέπτη όπως και τη δυνατότητα να βγάλει συμπεράσματα για το κάθε είδος τέχνης. Τα έργα θα έρχονται σε άμεση συνάφεια με τις θεματικές της έκθεσης και κάθε ενότητα θα συνοδεύεται με κείμενα και λεζάντες διαφορετικού μεγέθους ανάλογα με τις ανάγκες της ενότητας και των έργων αντίστοιχα. Γενικότερα το εποπτικό υλικό της έκθεσης θα είναι όσο το δυνατό πιο λιτό αφού θα προσπαθήσουμε η έκθεση να μην είναι «βαριά» και να κουράζει τον επισκέπτη.

Οι θεματικές ενότητες θα διαμορφώνονται ως εξής:

Η πρώτη θεματική ενότητα θα ονομάζεται «ο Έρωτας ως Ηγήτωρ Ψυχών». Σε αυτήν την ενότητα θα παρουσιάζεται ο Έρωτας ως μία θεϊκή δύναμη στην οποία ο άνθρωπος δεν μπορεί να αντισταθεί.

Στη δεύτερη θεματική ενότητα η οποία θα ονομάζεται «Έρωτας ηδύς και πυρφόρος», θα παρουσιάζεται ο Έρωτας των ανθρώπων με την «σαρκική» έννοια του όρου.

Και στις δύο θεματικές ενότητες θα προβάλλονται πίνακες ζωγραφικοί, φωτογραφίες, γλυπτά διαφόρων υλικών, χαρακτηρισκή, δίνοντας μία ολοκληρωμένη έκθεση και αναδεικνύοντας την ποικιλομορφία της τέχνης.

2.5 Οι καλλιτέχνες και τα έργα της έκθεσης

Στην έκθεση θα παρουσιαστεί μία μεγάλη ποικιλία έργων σύγχρονης και αρχαίας δημιουργίας καθώς και οι καλλιτέχνες των σύγχρονων έργων. Η επιλογή των καλλιτεχνών και των έργων αυτών έγινε με βάση τις αισθητικές μας πεποιθήσεις. Προσπαθήσαμε να εισάγουμε αρκετά έργα από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο έτσι ώστε να μειώσουμε αρκετά τους δανεισμούς, τουλάχιστον για τα αρχαία αντικείμενα. Στο σημείο αυτό λοιπόν, θα παραθέσουμε, ανά ενότητα, τα έργα που επιλέχθηκαν για την παρούσα έκθεση καθώς και τους δημιουργούς τους, όπου αυτό είναι εφικτό.

2.5.1 Ενότητα πρώτη «ο Έρωτας ως Ηγήτωρ Ψυχών» (βλ. Παράρτημα, Πίνακας 1)

Η ενότητα περιλαμβάνει συνολικά δεκαεννέα (19) έργα, έντεκα (11) αρχαία και οκτώ (8) σύγχρονα.

Αρχαία έργα

Κύλικα με απεικόνιση ερωτικού ζευγαριού, του Ζωγράφου του Αίμονα, EAM 651

Όστρακο Ακρόπολης με παράσταση ερωτικού ζευγαριού, του Ζωγράφου του Ξυλουργού, AKP 189, EAM

Αττική ερυθρόμορφη πυξίδα η οποία απεικονίζει νυμφοστόλισμα και γαμήλια πομπή, EAM A1630

Ερυθρόμορφος γαμικός λέβητας του Ζωγράφου του Μειδία. Απεικονίζεται σκηνή γυναικωνίτη. EAM 1659

Αγαλμάτιο Έρωτα, στον τύπο του Έρωτα του Centocelle, EAM 5245

Αττικό ερυθρόμορφο ληκύθιο, παράσταση νέου που καταδιώκεται από φτερωτούς Έρωτες, του Ζωγράφου Δούριδος, EAM 15375

Ερυθρόμορφη λουτροφόρος, απεικονίζεται γαμήλια παράσταση, του Ζωγράφου του Λουτρού, EAM 16279

Αγαλμάτιο Έρωτα με τη βάση του, EAM 16771

Μαρμάρινο σύμπλεγμα, Έρωτας και Ψυχή, Μουσεία του Καπιτωλίου, Ρώμη, αρ. Ευρ MC 408

Μαρμάρινο άγαλμα φτερωτού Έρωτα, Μουσείο του Λούβρου, Παρίσι, αρ. Ευρ. MR 139 (MA 449)

Απουλική ερυθρόμορφη πελίκη με απεικόνιση ερωτικού ζευγαριού, Εθνικό μουσείο Jatta, Ρούβο Απουλίας, αρ. Ευρ. 3606

Σύγχρονα έργα

Roy Lichtenstein, Kiss

Ron Hicks, A stolen Kiss

Tsang Cheung Sing, Kissing Coffee, 2002

Christopher Clark, Kiss in the Park

Christopher Clark, Dancing in the Piazza

Fabio Novembre, Philematology

Pablo Picasso, The kiss, 1969

Rebecca Guay, The secret

2.5.2 Ενότητα δεύτερη «Έρωτας ηδύς και πυρφόρος» (βλ. Παράρτημα, Πίνακας 2)

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει συνολικά είκοσι (20) έργα, οκτώ (8) αρχαία και δώδεκα (12) σύγχρονης τέχνης.

Αρχαία έργα

Ερυθρόμορφο ληκύθιο με απεικόνιση συναλλαγής μεταξύ πελάτη και εταίρας, του Ζωγράφου των Αθηνών, ΕΑΜ αρ. ευρ. Α 12778

Αττική Ερυθρόμορφη πελίκη με απεικόνιση ερωτικής συναλλαγής καθημερινού βίου, του αγγειογράφου Πολυγνώτου, ΕΑΜ αρ. Ευρ. Α1441

Νικοσθενικός αμφορέας με παράσταση ζευγαριών σε διάφορες στάσεις περιπτύξεων, Αθήνα, Μουσείο Κανελοπούλου, απ. Ευρ. Δ2527

Αττική ερυθρόμορφη πελίκη, προσφορά ερωτικού δώρου σε εφηβο, του Ζωγράφου του Γήρατος, ΕΑΜ 1413

Απτική μελανόμορφη λύκηθος με παράσταση ερωτικών ζευγών, αποδίδεται στο εργαστήριο του Ζωγράφου του Διόσφου, Αρχ. Μουσείο Κεραμεικού, αρ ευρ Α 15418

Απτική μελανόμορφη λύκηθος με παράσταση ερωτικής συνεύρεσης μεταξύ δύο αρρένων, Τσίβιτα Καστελάννα, Μουσείο του Agro Falisco, αρ. Ευρ. 1392

Απτική μελανόμορφη λύκηθος με ώμο, παράσταση γυμνών ανδρών τυλιγμένων με ιμάτιο, ΕΑΜ αρ ευρ.1121

Απτική μελανόμορφη όλπη, απεικονίζεται ζεύγος σε ερωτική περίπτυξη, του Ζωγράφου της Ρόδου, Αρχ. Μουσείο Ρόδου αρ. Ευρ. 13472

Σύγχρονα έργα

Adam Martinakis, The remains of a memory, ιδιωτική συλλογή

Adam Martinakis, The erotic void, ιδιωτική συλλογή

Carrie Vielle, Passages, ιδιωτική συλλογή

Helmut Newton, Office love, Ιδιωτική συλλογή
Jeff Koons, Bourgeois Bust - Jeff and Ilona

Γιώργος Ρόρρης, Μπλε Αλεξάνδρα, Εθνική Πινακοθήκη Παράρτημα Ναυπλίου

Κώστας Λούστας, Ιδιωτική συλλογή

Τάσσος (Αναστάσιος Αλεβίζος), Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Ε, 1965, Εθνική πινακοθήκη

Τάσσος (Αναστάσιος Αλεβίζος), Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Β, 1965, Εθνική πινακοθήκη

Helmut Newton, Portrait of David Lynch and Isabella Rossellin, The museum of fine arts Houston

Martin Kippenberger, Dear Painter, Saatchi Gallery, 1977

Marlene Dumas, Passion, Saatchi Gallery, 1994

2.6 Δανεισμός έργων

Ο δανεισμός για την έκθεση θα γίνει σύμφωνα με το νόμο υπ' αριθ. 3028 (ΦΕΚ Α' 153/28-6-2002) όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 και στην παράγραφο 11 του άρθρου 34. Από τα έργα που έχουμε επιλέξει για την έκθεση, κάποια από αυτά βρίσκονται εκτός Ελλάδος, πράγμα που δυσκολεύει την δημιουργία της έκθεσης αφού πρέπει να έρθουμε σε επικοινωνία με τους καλλιτέχνες, αν η συλλογή είναι ιδιωτική, με τα μουσεία και τις γκαλερί

όπου έχουν τα δικαιώματα των έργων και να κάνουμε γραπτά αιτήματα για τα έργα εξηγώντας λεπτομερώς το λόγο που θέλουμε να τα δανειστούμε. Αν και εφόσον εκείνοι συμφωνήσουν, θα δημιουργηθούν έγγραφα τα οποία θα σταλούν στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων για έγκριση της δανειοδότησης των έργων σύγχρονης τέχνης και στο ΚΑΣ για τα αρχαία αντικείμενα, από το εξωτερικό και το εσωτερικό. Στη συνέχεια θα υπογραφούν οι συμβάσεις της δανειοδότησης και τα έργα θα σταλούν στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Τίθεται ωστόσο το θέμα κατά πόσο τα έργα που έχουμε επιλέξει για την έκθεση μπορούν να φιλοξενηθούν από ένα μουσείο όπως είναι το Εθνικό Αρχαιολογικό. Ο οργανισμός δεν έχει κάποιο πρόβλημα με την επιλογή των αντικειμένων, αν αυτά εγκριθούν από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων.

Συγκεκριμένα, για την έκθεση αυτή, θα χρειαστεί να δανειστούμε από την Tate Gallery (2 αντικείμενα), την Saatchi Gallery (3 αντικείμενα), το Μουσείο του Λούβρου (1 αντικείμενο), το Εθνικό Μουσείο Jatta (1 αντικείμενο), το Μουσείο του Καπιτωλίου (1 αντικείμενο), από το Μουσείο του Αgro Falisco (1 αντικείμενο), από το Εθνικό αεροδρόμιο του Hong Kong (1 αντικείμενο), από την Εθνική Πινακοθήκη (3 αντικείμενα), από το Αρχαιολογικό Μουσείο Κεραμεικού (1 αντικείμενο), από το Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου (1 αντικείμενο), Μουσείο Κανελλοπούλου (1 αντικείμενο). Επιπλέον, θα χρειαστεί να δανειστούμε από αρκετούς

Ιδιώτες οι οποίοι είναι: Christopher Clark (2 αντικείμενα), Fabio Novembre (1 αντικείμενο), Rebecca Guay (1 αντικείμενο), Ron Hicks (1 αντικείμενο), Adam Martinakis (2 αντικείμενα), Carrie Vielle (1 αντικείμενο), Helmut Newton (1 αντικείμενο), Κώστας Λούστας (1 αντικείμενο). Τα υπόλοιπα αντικείμενα ανήκουν στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναφερθεί ότι πάντα υπάρχει η περίπτωση να μη θέλουν οι οργανισμοί, οι ιδιώτες είτε και οι καλλιτέχνες να δανείσουν τα έργα τους. Κάποια έργα όπως το “The Office” του Newton για παράδειγμα ανήκει σε ιδιώτη με τον οποίο θα πρέπει να έρθουμε σε επαφή για το δανεισμό. Αυτό συμβαίνει συχνά κατά τη διαδικασία του δανεισμού.

2.7 Συντήρηση έργων

Ένα από τα σημαντικότερα στάδια μίας έκθεσης είναι η σωστή διαχείριση των συλλογών που πρόκειται να προβληθούν. Είναι πολύ σημαντικό τα αντικείμενα να ελέγχονται πριν από την έκθεση τους σε κάποιο χώρο και να συντηρούνται αν και εφόσον είναι απαραίτητο. Σε αυτήν την υποενότητα λοιπόν, θα ασχοληθούμε με τη συντήρηση, προληπτική ή επεμβατική, στην οποία θα υποβληθούν τα αντικείμενα της έκθεσης, αν αυτό είναι απαραίτητο.

Κάποια από τα έργα που θα εκτίθενται θα βρίσκονται στην κυριότητα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Αυτό σημαίνει ότι τα αντικείμενα αυτά θα συντηρηθούν από το τμήμα συντήρησης που διαθέτει το ΕΑΜ μιας και είναι δική τους η ευθύνη, όσον αφορά στα αρχαία, για την κατάσταση που θα βρίσκονται όταν εκτεθούν. Το Τμήμα Συντήρησης, Χημικών και Φυσικών Ερευνών και Αρχαιομετρίας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου περιλαμβάνει τα εργαστήρια συντήρησης αγγείων, μετάλλων, γλυπτών, εκμαγείων, οργανικών υλών, χαρτιού και αρνητικών φωτογραφιών καθώς και το εργαστήριο φυσικών και χημικών ερευνών και αρχαιομετρίας. Απασχολεί 23 άτομα με διαφορετικές ειδικότητες: δέκα συντηρητές αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, έντεκα τεχνικούς συντήρησης, ένα χημικό και ένα εργοδηγό χημικό. Άλλα έργα ωστόσο που θα εκτεθούν θα είναι δάνεια από μουσεία του εξωτερικού και του εσωτερικού, από τους ίδιους τους καλλιτέχνες και από γκαλερί. Αυτά τα έργα, όπως προβλέπει ο νόμος, θα πρέπει να συντηρηθούν προτού γίνει η δανειοδότηση καθώς το Εθνικό Μουσείο δεν θα μπορεί να πραγματοποιήσει κάποια επέμβαση σε αυτά. Αυτό βέβαια εξαρτάται και από το συμβόλαιο που συνάπτεται μεταξύ του δανειστή και του

μουσείου. Αν ο δανειστής δεν έχει πρόβλημα να γίνουν επεμβάσεις στο έργο που δανείζει τότε το Μουσείο έχει το ελεύθερο να το συντηρήσει αν αυτό είναι απαραίτητο.

2.8 Χορηγίες

Η δημιουργία μίας έκθεσης σύγχρονης τέχνης αποτελεί ένα πολυδάπανο εγχείρημα. Αυτό συμβαίνει διότι χρειάζονται πολλά χρήματα για τη διαφήμιση (φυλλάδια, αφίσες, ενημερωτικό έντυπο, κατάλογος, διαφημίσεις στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο κ.α), τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται παράλληλα με την έκθεση (μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα, συναυλίες, ομιλίες, σεμινάρια κ.α.), αλλά κυρίως το μεγαλύτερο έξοδο της έκθεσης αποτελεί το σχεδιαστικό κομμάτι της (η διαμόρφωση του χώρου, οι κατασκευές, οι προθήκες, η αγορά ηλεκτρονικών μέσων). Γι' αυτό το λόγο θα αναζητήσουμε χορηγούς, οι οποίοι θα στηρίξουν την έκθεση τόσο οικονομικά όσο και επικοινωνιακά, για λόγους δημοσιοποίησης του γεγονότος και διαφήμισης. Θα χρειαστούμε τουλάχιστον τέσσερις χορηγούς επικοινωνίας, έναν χορηγό για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και άλλους τρεις τουλάχιστον που θα χρηματοδοτήσουν το σχεδιαστικό κομμάτι της έκθεσης.

Ως χορηγοί επικοινωνίας, θα μπορούσαν να επιλεγούν δύο μεγάλα κανάλια όπως είναι το MEGA και η ERT, διαφημίζοντας την έκθεση. Η EPT έχει ήδη αναλάβει στο παρελθόν, ως

χορηγός, και άλλες εκθέσεις όπως είναι αυτή του Ναυαγίου των Αντικυθήρων. Επιπλέον, ως χορηγός επικοινωνίας θα μπορούσε να μπει ένας γνωστός ραδιοφωνικός σταθμός όπως είναι ο NET 105,8 και θα ήταν καλό να μπει ως χορηγός και μία εφημερίδα όπως είναι Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ώστε να γνωστοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ως χορηγοί χρηματοδότησης της έκθεσης θα μπορούσαν να επιλεγούν η COSMOTE, η Alpha Bank όπως και το Αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος, οι οποίοι έχουν χρηματοδοτήσει εκθέσεις στο παρελθόν και έχουν συνεργαστεί αρκετές φορές με το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Τα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα συνήθως χρηματοδοτούνται από τους Φίλους του Μουσείου, άρα θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην έκθεση ως χορηγοί εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μουσειογραφική Υλοποίηση

Στην ενότητα αυτή που ακολουθεί θα παρουσιαστεί στην πράξη πια, όλη η μουσειολογική μελέτη που έγινε παραπάνω. Στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε το μουσειογραφικό σχεδιασμό της έκθεσης αρχίζοντας από το σχεδιασμό του χώρου και την τοποθέτηση των αντικειμένων σε αυτόν έως και τα εγκαίνια της έκθεσης.

3.1 Γενικές πληροφορίες για το σχεδιασμό του χώρου

Όπως προαναφέρθηκε παραπάνω, η έκθεση θα παρουσιαστεί στις αίθουσες 44 και 45 του μουσείου, όπως φαίνεται και στην κάτοψη (Βλ. Παράρτημα, εικόνα 1). Η αίθουσα 45, όπου θα ξεκινάει η έκθεση, διαθέτει έναν προθάλαμο πριν εισέλθει κανείς στην κυρίως αίθουσα όπου θα γίνει η εισαγωγή της έκθεσης. Στον προθάλαμο αυτόν ο επισκέπτης θα προετοιμάζεται γι' αυτό που θα δει μπαίνοντας στην έκθεση. Οι αίθουσες 45 και 44 χωρίζονται μεταξύ τους με έναν τοίχο στο ενδιάμεσο, κάτι το οποίο διευκολύνει και στον διαχωρισμό των θεματικών ενοτήτων (Βλ. Παράρτημα, εικόνα 5). Ο χώρος θέλουμε να χαρακτηρίζεται από απλότητα γι' αυτό οι τοίχοι των αιθουσών θα βαφτούν ένα λευκό χρώμα. Έτσι ώστε να επιτρέπεται η συνύπαρξη των διαφορετικών ειδών τέχνης χωρίς να υπάρχει σύγχυση και «υπερφόρτωση» του χώρου στο μάτι του επισκέπτη. Στην πρώτη κυρίως αίθουσα της έκθεσης, στο κέντρο της, θα υπάρχει μία κατασκευή που θα αποτελείται από γυψοσανίδα και Plexiglas, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία εναλλαγή στην παρουσίαση των εκθεμάτων.

3.2 Εισαγωγικό κείμενο

Οι πτυχές του Έρωτα

Γλυκός, αβέβαιος, αήττητος, γνήσιος, εφήμερος, βίαιος, σκληρός, γλυκύτικρος, ηγήτωρ ψυχών, φίλος, πυρφόρος, αληθινός, ληστής λογισμού είναι μερικά από τα επίθετα με τα οποία έχει περιγραφεί ο Έρωτας ανά τους αιώνες από καλλιτέχνες, ποιητές, φιλόσοφους αλλά και από τον κόσμο. Από την αρχαιότητα κιόλας φαίνεται ότι ο έρωτας είχε ιδιαίτερη σημασία για τη ζωή των ανθρώπων, ήταν ευχάριστος, αναγκαίος και ποικίλος. Μέσα από ένα μοναδικό ταξίδι στο χρόνο δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να δει έναν διάλογο ανάμεσα σε αρχαία και σύγχρονη τέχνη, με κοινό παρονομαστή τον Έρωτα, τις πτυχές του και πώς παρουσιάζεται μέσα από την καλλιτεχνική δημιουργία στην πάροδο του χρόνου.

3.3 Πρώτη θεματική ενότητα: «Ο Έρωτας ως Ηγήτωρ Ψυχών»

Η πρώτη θεματική ενότητα θα περιλαμβάνει δεκαεννέα (19) έργα. Από αυτά, τα έντεκα (11) είναι αρχαία και τα οκτώ (8) σύγχρονα και θα εκτίθενται ανάμεικτα μέσα στην αίθουσα Α (βλ. Παράρτημα, εικ.5) . Τα αρχαία της ενότητας είναι αγγεία και γλυπτά και καλύπτουν

χρονολογικά από τον 6ο π.Χ. αιώνα έως και τον 3ο μ.Χ. αιώνα. Τα αρχαία γλυπτά αυτής της θεματικής είναι Έρωτες (σε γλυπτά αφού η απεικόνιση τους είχε σημασία στην αρχαιότητα)

ενώ στα αγγεία απεικονίζονται κυρίως ζευγάρια, γαμήλιες πομπές, Έρωτες ως φτερωτοί θεοί. Τα σύγχρονα έργα της ενότητας είναι πίνακες και γλυπτά και καλύπτουν χρονολογικά την περίοδο μεταξύ του τέλους του 20ου αιώνα έως και τις αρχές του 21ου, που διανύουμε μέχρι και σήμερα. Στα περισσότερα έργα απεικονίζονται ζευγάρια να ερωτοτροπούν ενώ το υλικό κατασκευής διαφέρει από καλλιτέχνη σε καλλιτέχνη.

Τα έργα θα εκτίθενται σε σχήμα «Π», όπως δηλαδή είναι και το σχήμα της αίθουσας εκτός από μία κατασκευή η οποία θα τοποθετηθεί στο κέντρο της αίθουσας και ενός γλυπτού που θα τοποθετηθεί προς το τέλος της. Η ταξινόμηση των έργων δε θα γίνει με χρονολογική σειρά καθώς τα αρχαία και τα σύγχρονα έργα διαφέρουν κατά πολύ χρονολογικά και επιπλέον, τοποθετούνται με γνώμονα την καλαισθησία και τη μεταξύ τους θεματική διασ. Η σειρά παράθεσης των έργων θα γίνει ως εξής:

Χάλκινο αγαλμάτιο Έρωτα, 1ος αι. μ.Χ.

Ron Hicks, A stolen kiss, 21^{ος} αι. Πίνακας

Ερυθρόμορφη λουτροφόρος με γαμήλια παράσταση, του Ζωγράφου του Λουτρού, 425-420 π.Χ.

Rebecca Guay, The secret, 21ος αι., Πίνακας

Ερυθρόμορφος γαμικός λέβητας με σκηνή γυναικωνίτη, του Ζωγράφου του Μειδία, 420-410 π.Χ.

Μαρμάρινο αγαλμάτιο Έρωτα του τύπου του Centocelle, 3ος μ.Χ. αι.

Μαρμάρινο σύμπλεγμα Έρωτα και Ψυχής, 2ος αι. μ.Χ.

Christopher Clark, Kiss in the park, 21ος αι. Πίνακας

Αττική ερυθρόμορφη πυξίδα, απεικονίζεται νυμφοστόλισμα, 370-360 π.Χ.

Christopher Clark, Dancing in the Piazza, 21ος αι. Πίνακας

Μαρμάρινο άγαλμα φτερωτού Έρωτα, 1ος – 2ος αι. μ.Χ.

Roy Lichtenstein, Kiss II, 1962. Πίνακας

Στο κέντρο της αίθουσας θα υπάρχει μία κατασκευή η οποία θα είναι φτιαγμένη από plexi-glass και γυψοσανίδα πάνω στην οποία θα είναι τοποθετημένα περιμετρικά τα εξής έργα με τη σειρά:

Johnson Tsang Cheung Shing, Yuanyang ceramic sculpture, 2002

Απουλική ερυθρόμορφη πελίκη, απεικόνιση ερωτικής σκηνής, Του Ζωγράφου του Felton, 375-370 π.Χ.

Απτικό ερυθρόμορφο ληκύθιο, παράσταση νέου που καταδιώκεται απο φτερωτούς Έρωτες, του Ζωγράφου Δούριδος. 480-470 π.Χ.

Pablo Picasso, The kiss, 1969

Μελανόμορφη κύλικα, απεικόνιση ερωτικού ζευγαριού, 490-480 π.Χ.

Θραύσμα ερυθρόμορφης κύλικας, με απεικόνιση ζευγαριού που είναι έτοιμο να φιληθεί, τέλος 6ου αι. π.Χ.

Επιπλέον, προς το τέλος της ενότητας, στο κέντρο-πίσω της αίθουσας, θα εκτίθεται ένα ακόμη έργο, γλυπτό, μεγάλου μεγέθους, το οποίο είναι το εξής:

Fabio Novembre, Philematology, 21^{ος} αι.

3.4 Δεύτερη θεματική ενότητα: «Έρωτας ηδύς και πυρφόρος»

Στην δεύτερη ενότητα της έκθεσης, η οποία φιλοξενείται στη αίθουσα Β των περιοδικών εκθέσεων (βλ. Παράρτημα, εικ. 5, θα υπάρχουν είκοσι (20) έργα από τα οποία τα οκτώ (8) είναι αρχαία και τα δώδεκα (12) σύγχρονα. Στην ενότητα αυτή, ο Έρωτας παρουσιάζεται όπως αναφέρει και ο τίτλος της θεματικής ως πυρφόρος. Ειδικότερα, εδώ προβάλλεται μία διαφορετική πτυχή του Έρωτα η πιο «σαρκική» θα λέγαμε αφού είναι ένα κομμάτι του το οποίο υπήρχε πολύ στην τέχνη από τα αρχαία χρόνια έως και σήμερα. Οι αρχαίοι Έλληνες, μάλιστα, πίστευαν στη χαρά και την ευεξία που ερχόταν απ' τον Έρωτα και την ερωτική πράξη. Ο έρωτας στην αρχαία Ελλάδα δεν είχε ταμπού. Μέσα από τα έργα βλέπουμε έρωτες επί πληρωμή, έρωτες ομοφυλοφιλικούς, έρωτες κάθε είδους. Συγκεκριμένα, στην παρούσα θεματική υπάρχουν πίνακες, γλυπτά, αγγεία, φωτογραφίες, χαρακτηρισκή. Τα αρχαία έργα απεικονίζουν γυμνά ζευγάρια και αγοραίους έρωτες και καλύπτουν χρονολογικά την εποχή από τα τέλη του 6ου π.Χ αιώνα έως και τον 5ο π.Χ αιώνα. Τα σύγχρονα έργα απεικονίζουν ερωτικά ζευγάρια και γυμνές γυναίκες. Η ενότητα αυτή θα περιλαμβάνει πίνακες, γλυπτά, αγγεία, φωτογραφία καθώς και χαρακτηρισκή. Τα αρχαία θα είναι μόνο αγγεία αφού η σεξουαλικότητα στην αρχαιότητα εμφανιζόταν κυρίως σε αυτά. Τα σύγχρονα έργα θα είναι γλυπτά, πίνακες, φωτογραφία, χαρακτηρισκή. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να παρουσιάσει διαφορετικές τεχνοτροπίες και είδη τέχνης ώστε να δώσει στον επισκέπτη μία συνολική άποψη για την απεικόνιση του Έρωτα στα είδη της τέχνης.

Σε αυτήν την ενότητα όπως και στην προηγούμενη τα έργα, κυρίως οι πίνακες, θα παρουσιάζονται περιμετρικά της αίθουσας ενώ θα υπάρχουν και κάποια έργα στο κέντρο της ενότητας. Τα αρχαία αγγεία θα βρίσκονται στο κενό ανάμεσα στους πίνακες και ένα μέτρο περίπου πιο μπροστά από αυτούς. Τα έργα και σε αυτήν την ενότητα, όπως και στην προηγούμενη δεν θα έχουν χρονολογική σειρά, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, μας ενδιέφερε το υψηλό, αισθητικά, αποτέλεσμα. Η σειρά παράθεσης των έργων (με κατεύθυνση προς τα δεξιά) θα γίνει ως εξής:

Απτική ερυθρόμορφη πελίκη, παρουσιάζεται μία σκηνή ερωτικής συναλλαγής, του αγγειογράφου Πολυγνώτου, περίπου 430 π.Χ.

Carrie Vielle, Passages, 21ουαίωνα, Πίνακας

Ερυθρόμορφο ληκύθιο, απεικονίζεται συναλλαγή μεταξύ πελάτη και εταίρας, Του Ζωγράφου των Αθηνών, 460-450 π.Χ.

Γιώργος Ρόρρης, Μπλε Αλεξάνδρα, 2005-2006, Πίνακας

Νικοσθενικός αμφορέας με παράσταση ανδρών και γυναικών σε διάφορες στάσεις ερωτικών επιπτώξεων, αποδίδεται στο Ζωγράφο Ν, που σύμφωνα με σύγχρονες έρευνες, είναι ο ίδιος ο κεραμέας Νικοσθένης, 520 π.Χ.

Marlene Dumas, PassionGouache, 1994, Πίνακας

Απτική μελανόμορφη λήκυθος, με απεικόνιση 9 ερωτικών ζευγών σε ποικιλία ερωτικών περιπτώξεων και στάσεων. 500 – 475 π.Χ

Martin Kippenberger, Dear Painter, Paint Me, 1977, Πίνακας

Απτική ερυθρόμορφη πελίκη με απεικόνιση άνδρα που προσφέρει ερωτικό δώρο σε έφηβο. Του Ζωγράφου του Γήρατος, περίπου 460 π.Χ.

Κώστας Λούστας, Χωρίς τίτλο, 1999, Πίνακας

Adam Martinakis, The remains of a memory, Γλυπτό

Adam Martinakis, The erotic void Diasec, Γλυπτό

Helmut Newton, Portrait of David Lynch and Isabella Rossellini, Los Angeles, 1987. Φωτογραφία.

Απτική μελανόμορφη λήκυθος με ώμο, ζευγάρι ανδρών αποδίδονται αντωποί και τυλιγμένοι απο κοινού σε ιμάτιο, 550 - -530 π.Χ.

Helmut Newton, Office Love, 1976, Φωτογραφία

Απτική μελανόμορφη όλη με παράσταση ζεύγους σε ερωτική επίπτυξη, Του Ζωγράφου της Ρόδου, 510-500 π.Χ.

Τάσος (Αναστάσιος Αλεβίζος), Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Ε, Ξυλογραφία, 1965

Απτική μελανόμορφη λήκυθος με παράσταση ερωτικής συνεύρεσης, 500-475 π.Χ.

Τάσος (Αναστάσιος Αλεβίζος), Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Β, Ξυλογραφία, 1965

Επιπλέον, στο κέντρο της αίθουσας θα τοποθετηθεί ένα γλυπτό το οποίο είναι το εξής:

Jeff Koons, Bourgeois Bust - Jeff and Ilona, 1991. Γλυπτό.

3.5 Μουσειογραφικές πληροφορίες τοποθέτησης και προβολής αντικειμένων

Στο σημείο αυτό θα αναφερθούμε στον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάζονται τα εκθέματα, στις κατασκευές που θα δημιουργηθούν για το σκοπό αυτό και τέλος στο φωτισμό αυτών. Τα αγγεία της έκθεσης θα εκτίθενται πάνω σε υπερυψωμένες βάσεις των οποίων το μέγεθος θα εξαρτάται από το ύψος των αγγείων. Κάποια από τα αγγεία δεν ξεπερνούν τα 17 εκατοστά. Σε αυτή, λοιπόν, την περίπτωση η βάση τους θα ανέρχεται στο 1.20μ. Άλλα αγγεία μεγαλύτερου μεγέθους θα έχουν βάση περίπου 0.80μ. Επιπλέον, θα τοποθετούνται μέσα σε προθήκες για λόγους ασφαλείας. Τέσσερα από αυτά τα αγγεία θα τοποθετηθούν εντός της κατασκευής στην πρώτη θεματική ενότητα πάνω σε γυψοσανίδα του 1.00μ. και δύο από αυτά θα είναι όρθια πάνω σε βάση plexiglass επειδή το ένα είναι μικρό θραύσμα από αγγείο και στο άλλο θέλουμε να προβάλλουμε το μέταλλο του οποίου μας ενδιαφέρει αυτό που απεικονίζει. Τα αγγεία θα φωτίζονται με λευκά φωτάκια led τα οποία δεν εκπέμπουν θερμότητα και θα τοποθετηθούν ως κρυφός φωτισμός στο σημείο του αγγείου που θέλουμε να δώσουμε ένταση ώστε να στρέψουμε την προσοχή του κοινού εκεί.

Τα γλυπτά της έκθεσης θα είναι επίσης τοποθετημένα σε υπερυψωμένες βάσεις εκτός από το γλυπτό του Fabio Novembre το οποίο θα τοποθετηθεί χωρίς βάση. Τα γλυπτά τα οποία είναι μεγάλου μεγέθους έχουν βάση που δε θα ξεπερνά τα 40 εκατοστά. Υπάρχουν στην έκθεση δύο αγαλματίδια τα οποία είναι 74 και 32 εκατοστά αντίστοιχα του πρώτου μεν η βάση θα έχει ύψος 80 εκατοστά και του δε δευτέρου θα έχει ύψος 1.10. Επιπλέον, στην δεύτερη θεματική της έκθεσης θα παρουσιάζονται δύο γλυπτά τα οποία είναι ξαπλωμένα. Αυτά θα τοποθετηθούν σε δέκα εκατοστών υπερυψωμένες βάσεις των οποίων οι διαστάσεις θα είναι του ενός 1.80 x 1.20, ενώ του δευτέρου θα είναι 1.40 x 1.20. Τα γλυπτά θα προβάλλονται με σποτάκια εκτός από το γλυπτό του Fabio Novembre και τα γλυπτά του Adan Martinakis τα οποία θα προβάλλονται με δύο προβολείς το κάθε έκθεμα.

Τέλος, οι πίνακες και οι φωτογραφίες της έκθεσης θα τοποθετηθούν απλά στους τοίχους των αιθουσών και θα φωτίζονται με σποτάκια και τον κεντρικό φωτισμό των αιθουσών.

3.6 Κείμενα και Λεζάντες

Τα κείμενα είναι από τα σημαντικότερα σημεία της έκθεσης αφού μέσα από αυτά οι επισκέπτες κατανοούν τόσο τη θεματική της έκθεσης όσο και για το περιεχόμενό της. Επιπλέον, είναι ένα μέσο με το οποίο επιτυγχάνεται η επικοινωνία μεταξύ του δέκτη ο οποίος είναι ο επισκέπτης σε αυτήν την περίπτωση και του αντικειμένου, ενώ παράλληλα βοηθάει στο να δοθεί στον επισκέπτη μία ολοκληρωμένη μουσειακή εμπειρία. Σε αυτήν την έκθεση δε θα υπάρχουν πολλά κείμενα, συγκεκριμένα, θα υπάρχει ένα εισαγωγικό κείμενο όπου θα αναγράφονται κάποιες πληροφορίες για την έκθεση και τη θεματική της, ένα κείμενο στην αρχή της πρώτης θεματικής που θα αναφέρεται στην απεικόνιση του έρωτα ως θελκτική δύναμη στην αρχαιότητα και στη σύγχρονη τέχνη και τέλος θα υπάρχει ένα κείμενο στην αρχή της δεύτερης θεματικής όπου θα αναφέρεται στον έρωτα ως καθημερινή πράξη πια, επίσης στην αρχαιότητα και στην σύγχρονη τέχνη. Τα κείμενα θα είναι ευανάγνωστα, περιεκτικά, γραμμένα στα ελληνικά και στα αγγλικά, όσο το δυνατόν πιο απλά, όχι τόσο επιστημονικά ώστε να επιτευχθεί η κατανόηση όλων των επισκεπτών και όχι μόνο των

ειδικών – επιστημόνων. Ως προς τη μορφοποίηση, τα κείμενα αυτά θα έχουν μέγεθος 0,70μ. πλάτος και 1.20μ. ύψος και το συνολικό ύψος από το δάπεδο δεν θα ξεπερνά τα δύο μέτρα. Η γραμματοσειρά τους θα είναι TimesNewRoman, το μέγεθος των γραμμάτων του κειμένου θα είναι τριάντα δύο (32) μαύρου χρώματος πάνω σε ανοιχτό γκρι φόντο ενώ του τίτλου του κειμένου η γραμματοσειρά θα έχει μέγεθος 36 και θα είναι τονισμένη με “Bold”. Η στοίχιση του τίτλου θα είναι στο κέντρο ενώ το κυρίως κείμενο θα είναι προς τα αριστερά και θα υπάρχει κενό περιμετρικά του κειμένου 4 εκατοστά. Οι λέξεις δεν θα ξεπερνούν τις εκατό (100) ώστε να μην είναι φλύαρο και κουράσει τον επισκέπτη.

Όσον αφορά στις λεζάντες, θεωρούνται επίσης σημαντικές αφού είναι αυτές τις οποίες ο επισκέπτης προσέχει περισσότερο μετά τα εκθέματα. Είναι η ταυτότητα των εκθεμάτων, καθώς δίνονται πληροφορίες για το αντικείμενο που πιθανότατα ο επισκέπτης να μη γνωρίζει και τον βοηθάει να ερμηνεύσει και να καταλάβει αυτό που βλέπει. Στη συγκεκριμένη έκθεση επειδή έχουμε διάφορα είδη τέχνης οι λεζάντες θα διαφοροποιούνται. Συγκεκριμένα, στους μεγάλους πίνακες η λεζάντα θα τοποθετηθεί κάτω από τον πίνακα στο κέντρο ενώ σε μικρότερους πίνακες θα γίνεται ομαδοποίηση των αντικειμένων σε μία λεζάντα. Ωστόσο, η κάθε λεζάντα δεν θα έχει πάνω από δύο αντικείμενα και θα βρίσκεται μεταξύ των ομαδοποιημένων έργων. Τα αγγεία επειδή θα βρίσκονται επάνω σε βάθρο, η λεζάντα τους θα βρίσκεται ψηλά στο κέντρο του βάθρου, ακριβώς κάτω από το κάθε αντικείμενο. Στις φωτογραφίες οι λεζάντες θα τοποθετηθούν ομαδοποιημένα και στα γλυπτά επειδή κάποια θα βρίσκονται στο πάτωμα, δίπλα τους θα υπάρχει μία λεζάντα σε πλέξιγκλας η οποία θα έχει μία βάση στο πάτωμα, ώστε να μην κουνάει και θα υψώνεται στο ένα μέτρο καταλήγοντας σε ένα ορθογώνιο πλέξιγκλας πάνω στο οποίο θα έχει τοποθετηθεί η λεζάντα. Το ίδιο θα ισχύσει και για τα γλυπτά τα οποία είναι μεγάλοι μεγέθους αλλά χρειάζονται ένα μικρό βάθρο, μικρού ύψους για να στερεωθούν. Στα γλυπτά μικρού μεγέθους που θα χρειαστεί να τοποθετηθούν σε βάθρο η λεζάντα θα τοποθετηθεί ακριβώς κάτω από το έκθεμα στο πάνω – κέντρο του βάθρου. Ως προς τη μορφοποίηση των λεζάντων, το μέγεθος των κειμένων θα είναι 0,07μ. πλάτος και 0,18μ. μήκος, η γραμματοσειρά θα είναι TimesNewRoman και τα γράμματα θα έχουν μέγεθος 12 μαύρου χρώματος πάνω σε λευκό φόντο. Το κείμενο της λεζάντας θα είναι στοιχισμένο προς τα αριστερά και θα είναι γραμμένο και στα ελληνικά και στα αγγλικά. Ως προς το περιεχόμενο των λεζάντων, τα σύγχρονα έργα θα περιλαμβάνουν το όνομα του καλλιτέχνη, το όνομα του αντικειμένου, χρονολογία δημιουργίας του έργου. Οι λεζάντες των αρχαίων έργων θα περιλαμβάνουν, το όνομα του έργου, το όνομα του καλλιτέχνη, τι απεικονίζει (αν είναι αγγείο) και χρονολογία δημιουργίας του έργου.

3.7 Ασφάλεια έκθεσης και κοινού

Η ασφάλεια στις εκθέσεις και των επισκεπτών είναι ιδιαίτερα σημαντική και αποτελεί βασικό μέλημα όλου του μουσείου και των εργαζομένων αυτού. Σε αυτήν την ενότητα λοιπόν θα ασχοληθούμε με την ασφάλεια της συγκεκριμένης έκθεσης αναφέροντας πώς επιτυγχάνεται από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Αρχικά, το μουσείο φυλάσσεται όλο το 24ωρο από ανθρώπινο δυναμικό το οποίο περνάει από εκπαίδευση σεμιναριακού τύπου. Τα σεμινάρια διεξάγονται στις κατά τόπους Υπηρεσίες του Υπουργείου και υλοποιούνται σε συνεργασία με το αρχηγείο της ελληνικής αστυνομίας. Οι φύλακες είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των εκθεμάτων από τους επισκέπτες είτε από άλλους παράγοντες (π.χ πυροπροστασία) αλλά και για τους επισκέπτες τους οποίους μπορούν να καθοδηγήσουν στον εκθεσιακό χώρο, είτε προς την έξοδο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (υπάρχει και σήμανση). Επιπλέον, παρακολουθούν τους επισκέπτες με διακριτικό πάντα τρόπο (για να μην έχουν το συναίσθημα πως κάποιος τους παρακολουθεί), έτσι ώστε να αποφευχθεί η οποιαδήποτε παράβαση τους.

Το μουσείο διαθέτει επιπλέον σύστημα πυρανίχνευσης και πυροσβεστήρες στους εκθεσιακούς χώρους σε περίπτωση φωτιάς, με αυτόν τον τρόπο μπορεί να προβεί το προσωπικό σε άμεση διάσωση των εκθεμάτων αλλά και των επισκεπτών. Επιπλέον, το μουσείο διαθέτει κλειστό σύστημα επίβλεψης των χώρων και συναγερμό, έτσι ώστε σε περίπτωση κλοπής είτε οποιασδήποτε άλλης παράνομης δραστηριότητας, να υπάρχει η ανάλογη ανταπόκριση.

Ο εκθεσιακός χώρος διαθέτει κεντρικό κλιματισμό του οποίου η θερμοκρασία δεν ξεπερνά τους 21οC και διαθέτουν φίλτρα για να καθαρίζουν είτε να προλαμβάνουν ως ένα σημείο, την ύπαρξη σωματιδίων στην ατμόσφαιρα. Επιπλέον διαθέτουν και υγραντήρες και αφυγραντήρες ώστε να ελέγχεται η υγρασία στο χώρο η οποία κυμαίνεται μεταξύ 47-55% απο τον κεντρικό κλιματισμό.

Ο φωτισμός της έκθεσης είναι τεχνητός και αποτελείται από λαμπτήρες φθορίου οι οποίες διαθέτουν φίλτρα για την απορρόφηση των υπεριωδών ακτίνων που εκπέμπουν και είναι σημαντικά βλαβερές για τα έργα. Επιπλέον, για τις ανάγκες της παρούσας έκθεσης θα τοποθετηθούν και προβολείς που θα φωτίζουν συγκεκριμένα αντικείμενα και θα αποτελούνται από λαμπτήρα αλογόνου επίσης με φίλτρα για την απορρόφηση των υπεριωδών ακτίνων. Όλοι οι λαμπτήρες θα είναι περίπου στα 150-200 lux λόγω του διαφορετικού υλικού των εκθεμάτων ώστε να μην είναι βλαβερό για κανένα από αυτά.

Θεωρούμε σημαντικό να αναφερθούν κάποια αυτονόητα μέτρα που λαμβάνει το μουσείο για την ασφάλεια του χώρου και αυτά είναι, η απαγόρευση του καπνίσματος και η απαγόρευση τροφίμων στους εκθεσιακούς χώρους καθώς και ο συχνός καθαρισμός των αιθουσών με καθαριστικά που κατακρατούν τη σκόνη και τα σωματίδια.

Όσον αφορά στα εκθέματα, τα αρχαία αγγεία που θα βρίσκονται σε βάθρο θα είναι εντός προθηκών. Επειδή τα περισσότερα από αυτά δεν είναι σε άριστη κατάσταση, πρέπει να τοποθετηθούν με περισσότερη προσοχή ώστε να μην τα ακουμπήσουν οι επισκέπτες. Οι προθήκες θα είναι από ειδικό γυαλί ώστε να απορροφά την υπεριώδη ακτινοβολία του φωτός. Επιπλέον, η κατασκευή που θα γίνει στο κέντρο της πρώτης αίθουσας, θα αποτελείται κυρίως απο plexiglass το οποίο επίσης απορροφά την ακτινοβολία.

3.8 Συμπληρωματικές πληροφορίες για την έκθεση

Η πορεία της έκθεσης θα είναι ελεύθερη για τους επισκέπτες. Δεν είναι επιθυμητή μία αυταρχική έκθεση καθώς μας ενδιαφέρει ο επισκέπτης να κινείται στον εκθεσιακό χώρο κατά βούληση ώστε να δώσει σημασία σε όποια έργα εκείνος επιθυμεί και με όποια σειρά επιθυμεί.

Για την ασφάλεια των εκθεμάτων, προτιμάται η φωτογράφιση αυτών χωρίς τη χρήση φλας. Εξάλλου, ο φωτισμός θα είναι αρκετά έντονος, οπότε δε θα είναι αναγκαία η χρήση του.

Η έκθεση σε διάφορα σημεία της θα διαθέτει καθίσματα έτσι ώστε ο κόσμος να μπορεί είτε να ξεκουράζεται, είτε να κοιτάξει καλύτερα τα εκθέματα. Συγκεκριμένα, στην εισαγωγή της έκθεσης θα υπάρχει ένα λευκό παγκάκι, αριστερά της εισόδου, απέναντι από το οποίο θα τοποθετηθεί μία οθόνη όπου θα προβάλλεται ένα βίντεο στο οποίο θα μιλούν αρχαιολόγοι και ιστορικοί τέχνης για τον Έρωτα στην αρχαία και στη σύγχρονη τέχνη. Επιπλέον, θα υπάρχουν δύο λευκά παγκάκια στην δεύτερη θεματική ενότητα στο κέντρο της αίθουσας πριν και μετά το γλυπτό του Jeff Koons.

Στην πρώτη θεματική ενότητα θα υπάρχουν δύο tablets 9 ιντσών, στις κολώνες που διαμορφώνονται από τον ήδη υπάρχοντα χώρο αριστερά και δεξιά της αίθουσας. Το πρώτο θα έχει την κάτοψη της έκθεσης με κάποιες σημαντικές πληροφορίες (έξοδος, masterpieces, θεματικές κλπ), ενώ το άλλο θα έχει συμπληρωματικό υλικό για τα εκθέματα και τους καλλιτέχνες. Στη δεύτερη θεματική ενότητα θα υπάρχει μία μεγαλύτερη οθόνη 17 ιντσών στον τοίχο όπου τελειώνει η έκθεση, δεξιά, στην οποία θα υπάρχουν επιπλέον πληροφορίες για όλα τα έργα της έκθεσης και τους καλλιτέχνες αλλά επίσης και ευχαριστίες για τους χορηγούς και όσους βοήθησαν στο να στηθεί και να πραγματοποιηθεί το εγχείρημα αυτό καθώς και τους δανειστές των έργων.

Στην έκθεση επιπλέον θα ακούγεται ένα κομμάτι από Chopin «Nocturne op.9 No. 2 – Andante, το οποίο ανήκει στην εποχή του ρομαντισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Επικοινωνιακή Πολιτική Έκθεσης

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε την επικοινωνιακή πολιτική της έκθεσης, με σκοπό να προσελκύσει, να εξυπηρετήσει και να καταφέρει να προσφέρει στο κοινό μία ολοκληρωμένη και πετυχημένη μουσειακή εμπειρία, δίνοντάς του το ερέθισμα να επισκεφθεί ξανά το μουσείο.

4.1 Εξυπηρέτηση επισκεπτών

Οι υπηρεσίες προς το κοινό έχουν ως βασικό ρόλο να προσελκύουν επισκέπτες ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, την εκπαίδευση, την κοινωνική τάξη, τη φυλή, τις αναπηρίες κτλ. Το μουσείο πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των επισκεπτών, να νιώθουν άνετα, ευχάριστα και ασφαλείς μέσα στο μουσειακό χώρο με την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών. Σε αυτό παίζει σημαντικό ρόλο τόσο το προσωπικό του οργανισμού, όσο και το περιβάλλον.

4.2 Τρόποι προβολής της έκθεσης

Για την συγκεκριμένη έκθεση θα χρησιμοποιηθούν αρκετοί τρόποι προβολής της για να προσελκύσει όσο είναι δυνατό περισσότερους επισκέπτες με απώτερο σκοπό την επιτυχία της. Για να γίνει αυτό θα πρέπει, αρχικά, να γίνει ακριβής και μεθοδική διαφήμιση η οποία θα πραγματοποιηθεί από τους χορηγούς της έκθεσης.

Συγκεκριμένα, διαφήμιση μπορεί να γίνει επιτυχημένα με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, μέσω της τηλεόρασης. Τα τηλεοπτικά κανάλια μπορούν να προσθέσουν την έκθεση στο ένθετο δελτίο τους ως πολιτιστική δραστηριότητα, μέσω της εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ η οποία είναι και χορηγός της έκθεσης αλλά και άλλες οι οποίες έχουν στήλες που αναφέρονται σε πολιτιστικά δρώμενα, όπως είναι το ΒΗΜΑ και το ΘΕΜΑ αλλά και μέσω των περιοδικών. Διαφήμιση επιπλέον μπορεί να γίνει μέσω ραδιοφωνικών σταθμών που θα ενημερώνουν το κοινό σύντομα για πληροφορίες όπως είναι τα εγκαίνια, η τοποθεσία, ωράριο, το εισιτήριο και οι συμπληρωματικές δραστηριότητες της έκθεσης. Επιπλέον, μέσω του ραδιοφώνου θα γίνεται κλήρωση για να κερδίσει το κοινό δωρεάν εισιτήρια, δίνοντάς τους με αυτόν τον τρόπο κίνητρο να επισκεφθούν την έκθεση. Επιπλέον, το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος, το οποίο είναι χορηγός της έκθεσης, διαθέτει μία μεγάλη οθόνη στην οποία θα μπορούσε να διαφημίζεται η έκθεση, κάτι το οποίο θα προσελκύσει και τους τουρίστες όπως επίσης και στο TheMallAthensto το οποίο διαθέτει πολλές οθόνες θα μπορούσε να παίζει η διαφήμιση της έκθεσης.

Ένας άλλος τρόπος προβολής της έκθεσης είναι να τυπωθούν αφίσες οι οποίες θα τοποθετηθούν σε δημόσιους χώρους και κεντρικούς δρόμους όπως είναι οι σταθμοί των τρένων και οι κεντρικές πλατείες, ώστε να γνωστοποιηθεί όσο το δυνατό καλύτερα στο κοινό.

Η διαφήμιση μπορεί να επιτευχθεί και από την ποιοτική πληροφόρηση του κοινού μέσω της ιστοσελίδας του μουσείου, στην οποία θα υπάρχουν όλες οι πληροφορίες που χρειάζεται το κοινό για να επισκεφθεί το μουσείο καθώς και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας προς τους

φίλους του μουσείου αλλά και σε όσους έχουν γραφτεί στο Newsletter για να μαθαίνουν τις δραστηριότητες του μουσείου.

Ωστόσο, εκτός από τη διαφήμιση σημαντικότατο ρόλο παίζουν οι ίδιοι οι επισκέπτες για την προσέλευση νέου κοινού, εννοώντας ότι αν εκείνοι έμειναν ευχαριστημένοι από την εξυπηρέτηση που είχαν αλλά και από την ίδια την έκθεση και θα μεταδώσουν αυτό τους το συναίσθημα στους κοντινούς τους ανθρώπους οι οποίοι με τη σειρά τους θα την επισκεφθούν.

4.3 Πληροφορίες υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού

4.3.1 Γενικές πληροφορίες έκθεσης

Διάρκεια Έκθεσης

Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί για 3 μήνες από την 1η Οκτωβρίου 2019 έως και την 31η Δεκεμβρίου του 2019.

Κατηγορίες κοινού

Η έκθεση απευθύνεται σε άτομα από 15 ετών και άνω λόγω του περιεχομένου της, το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ακατάλληλο για μικρότερες ηλικίες από τους κηδεμόνες. Ωστόσο, εφόσον οι κηδεμόνες το επιτρέπουν, θα μπορούσαν παιδιά κάτω των 15 ετών να παρακολουθήσουν την έκθεση.

Εισιτήριο έκθεσης

Το εισιτήριο για την είσοδο του μουσείου, όπως ορίζεται από την πολιτική του, ανέρχεται το ολόκληρο στα 10 ευρώ και το μειωμένο στα 5 ευρώ. Επιπλέον, οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να κλείσουν εισιτήρια μέσω της ιστοσελίδας του μουσείου

Μειωμένο εισιτήριο δικαιούνται:

Φοιτητές χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άτομα άνω των 65 ετών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και,

Οι συνοδοί γονείς στις εκπαιδευτικές επισκέψεις των σχολείων της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ελεύθερη είσοδο δικαιούνται:

Οι νέοι μέχρι 18 ετών με επίδειξη αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.

Οι φοιτητές και σπουδαστές χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με επίδειξη της φοιτητικής ταυτότητας.

Οι υπάλληλοι του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και οι υπάλληλοι του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, με την επίδειξη της υπηρεσιακής τους ταυτότητας.

Οι κάτοχοι ειδικής κάρτας μέλους του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) και του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS) με την επίδειξη αυτής.

Οι ξεναγοί, με την επίδειξη της επαγγελματικής τους κάρτας.

Οι συνοδοί εκπαιδευτικοί στις εκπαιδευτικές επισκέψεις σχολείων και ιδρυμάτων της Α΄, Β΄ και Γ΄ βάθμιας Εκπαίδευσης και των Στρατιωτικών Σχολών.

Τα μέλη Εταιριών και Συλλόγων Φίλων Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων με την επίδειξη της θεωρημένης κάρτας μέλους

Οι Αστυνομικοί του Τμήματος Αρχαιοκαπηλίας της Διεύθυνσης Ασφαλείας.

Οι επίσημοι φιλοξενούμενοι του Ελληνικού Δημοσίου, μετά απο έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Οι κάτοχοι δελτίου Ελεύθερης Εισόδου.

Τα άτομα με αναπηρία (67% και άνω) και ένας συνοδός αυτών, με την επίδειξη βεβαίωσης αναπηρίας Υπουργείου Υγείας ή ιατρικής γνωμάτευσης δημόσιου φορέα όπου θα αναγράφεται με σαφήνεια η αναπηρία και το ποσοστό αυτής.

Οι γονείς πολύτεκνων οικογενειών, όταν τα παιδιά τους είναι έως 23 ετών και έως 25 εάν εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή σπουδάζουν και ανεξαρτήτως ηλικίας εάν έχουν αναπηρία με την επίδειξη θεωρημένου πάσου πολυτέκνων ή βεβαίωσης απο το Σύλλογο Πολυτέκνων ή πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης απο το Δήμο. Επίσης, οι γονείς τρίτεκνων οικογενειών, όταν τα παιδιά τους είναι έως 18 ετών και έως 24 ετών εάν σπουδάζουν και ανεξαρτήτως ηλικίας εάν έχουν αναπηρία, με την επίδειξη πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης απο το Δήμο.

Οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα τέκνα, με την επίδειξη πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης απο το Δήμο. Στην περίπτωση των διαζευγμένων, μόνον ο γονέας που έχει την επιμέλεια των τέκνων.

Οι κάτοχοι ενεργού κάρτας ανεργείας.

Οι κάτοχοι κάρτας αλληλεγγύης.

Ελεύθερη είσοδο επίσης δικαιούνται όλοι οι επισκέπτες τις εξής ημέρες:

6 Μαρτίου (Μνήμη Μελίνας Μερκούρη)

18 Απριλίου (Διεθνής Ημέρα Μνημείων)

18 Μαΐου (Διεθνής Ημέρα Μουσείων)

Το τελευταίο σαββατοκύριακο Σεπτεμβρίου εκάστου έτους (Διήμερο Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς)

28η Οκτωβρίου

Κάθε πρώτη Κυριακή του μήνα απο 1η Νοεμβρίου έως 31 Μαρτίου

Ωρες λειτουργίας της έκθεσης

Η έκθεση θα παραμένει ανοιχτή ανάλογα με το καθορισμένο ωράριο του μουσείου. Συγκεκριμένα:

Το μουσείο παραμένει ανοιχτό απο Δευτέρα έως και Κυριακή 8:00 π.μ – 20:00 μ.μ.

Το μουσείο παραμένει κλειστό 25-26 Δεκεμβρίου, 1 Ιανουαρίου, 25 Μαΐου, Κυριακή του Πάσχα και 1 Μαΐου.

4.3.2 Πληροφορίες πρόσβασης, υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού

Προσβασιμότητα

Στην ιστοσελίδα, που διαθετει το ΕΑΜ, υπάρχουν πληροφορίες για το πως μπορεί κανείς να φτάσει στο χώρο του μουσείου. Η πρόσβαση στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο μπορεί να γίνει με:

Το μετρό και τον ΗΣΑΠ (Σταθμός Ομόνοια ή Βικτώρια).

Το λεωφορείο (Β5, Α6, Β6, Ε6, Α7, Β7, Ε7, Α8, Β8, Α12, Β12, Γ12, Ε12, 022, 035, 046, 060, 200, 224, 605, 608, 622).

Το τρόλλεϊ (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14).

Το μουσείο δε διαθέτει χώρο στάθμευσης για τα ιδιωτικά οχήματα, ωστόσο υπάρχουν ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης επι της οδού Μπουμπουλίνας, της Ζαΐμη και της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Επιπλέον, υπάρχει σήμανση κατά τη διαδρομή προς το μουσείο, την οποία μπορούν να συμβουλευονται οι επισκέπτες που έρχονται με ιδιωτικά οχήματα.

Υποδοχή και εξυπηρέτηση κοινού

Το μουσείο διαθέτει μπροστά απο την είσοδό του μία μεγάλη πλατεία που καλύπτεται απο μονοπάτια και γκαζόν, την οποία βλέποντας την ο επισκέπτης, αποφορτίζεται απο το άγχος της διαδρομής. Σε αυτό βέβαια βοηθάει και η συμπεριφορά του προσωπικού καθώς και το περιβάλλον του μουσείου.

Μπαίνοντας στο χώρο του μουσείου, στην υποδοχή, υπάρχει το εκδοτήριο εισιτηρίων, στο οποίο ο επισκέπτης μπορεί να εξυπηρετηθεί ταχύτατα, αφού εργάζονται σε αυτό τουλάχιστον δύο άτομα. Επιπλέον, παρέχουν στο κοινό φυλλάδιο το οποίο έχει αναλυτικά όλους τους χώρους του μουσείου ανά συλλογές, με σκοπό τον προσανατολισμό του.

Σε περίπτωση, που ο επισκέπτης χρειάζεται κάποιες πιο εξειδικευμένες πληροφορίες, απευθύνεται στη γραμματεία, η οποία βρίσκεται επίσης, στην υποδοχή και μπορεί να παραπέμψει τον επισκέπτη σε οποιονδήποτε από το προσωπικό δύναται να δώσει τις πληροφορίες που χρειάζεται.

Για την έκθεση, υπάρχει η δυνατότητα ξενάγησης σε αρκετές γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ιαπωνικά, ιταλικά, ισπανικά και ρωσικά) από διπλωματούχους ξεναγούς, συνεργάτες του μουσείου. Πραγματοποιούνται επιπλέον ξεναγήσεις για κωφούς, τυφλούς και για ανθρώπους με μαθησιακή δυσκολία. Οι επισκέπτες μπορούν να ξεναγηθούν είτε μεμονωμένα, είτε σε ομάδες. Για την πραγματοποίηση των ξεναγήσεων θα πρέπει το κοινό να επικοινωνεί με το μουσείο για να προγραμματίζονται οι ξεναγήσεις ώστε να μην υπάρχει συνωστισμός στο εσωτερικό της έκθεσης.

Για τους ανθρώπους με ειδικές ανάγκες το μουσείο παρέχει κάποιες εγκαταστάσεις, αυτές είναι:

Ράμπες στο πεζοδρόμιο, ώστε να μπορούν να εισέλθουν στην αυλή του μουσείου.

Συγκεκριμένη είσοδο στο χώρο του μουσείου επί της οδού Βασιλέως Ηρακλείου.

Ασανσέρ

Κιγκλιδώματα στις σκάλες

Ηλεκτρικό μηχανισμό ανάβασης και κατάβασης για ανάπηρους προς και από το υπαίθριο χώρο του μουσείου.

Τουαλέτα αναπήρων

Επιπλέον, το μουσείο διαθέτει αναπηρικές καρέκλες

Ο χώρος διαθέτει εσωτερική σηματοδότηση ώστε να προσανατολίζεται ο επισκέπτης.

Το μουσείο επιπλέον διαθέτει για την ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση του κοινού:

Τουαλέτες

Δύο καφετέριες (στον υπαίθριο χώρο του μουσείου και στην εξωτερική αυλή επί της οδού Πατησίων.

Πωλητήριο.

Καθίσματα στους περισσότερους χώρους.

4.4 Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Στο πλαίσιο της έκθεσης, μία από τις επιπρόσθετες δραστηριότητες που θα πραγματοποιούνται παράλληλα με την έκθεση θα είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αυτό θα πραγματοποιείται σε μορφή καλλιτεχνικού εργαστηρίου, στην αίθουσα του βωμού του μουσείου, με σκοπό την εμπάθυνση της γνώσης των επισκεπτών, μετά την περιήγηση στην έκθεση, καθώς και την διασκέδαση αυτών, με την προσπάθεια να δημιουργήσουν τη δική τους «τέχνη», με υλικά που θα τους δίνονται ανακαλύπτοντας παράλληλα τις καλλιτεχνικές τους δυνατότητες, εμπνευσμένοι από αυτό που είδαν. Ο τίτλος του εκπαιδευτικού προγράμματος θα είναι «Η δική μας τέχνη» και μέσω αυτού οι επισκέπτες που θα συμμετέχουν σε αυτό θα έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν κάτι δικό τους.

Οι στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος

Πρωταρχικός στόχος του προγράμματος είναι να βοηθήσει τους εμπλεκόμενους να κατανοήσουν την έκθεση και το concept της δημιουργώντας κάτι δικό τους σύμφωνα με την εμπειρία που απέκτησαν και τα συναισθήματα που τους δημιουργήθηκαν και

Δευτερευόντως, να αναπτύξουν οι συμμετέχοντες τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες, δημιουργώντας έργα ποικίλων υλικών. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται μία ουσιαστική πνευματική καλλιέργεια.

Γενικές πληροφορίες προγράμματος

Για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ισχύει ό,τι και για την έκθεση όσο αναφορά την ηλικία των συμμετεχόντων (12 και άνω). Οι μικρότερες ηλικίες με τη συναίνεση των γονέων.

Όποιος ενδιαφέρεται για το πρόγραμμα θα πρέπει να επικοινωνήσει τηλεφωνικά με την υπεύθυνη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του μουσείου για να κλείσει ραντεβού ώστε να αποφευχθεί ο συνωστισμός.

Το πρόγραμμα πραγματοποιείται κάθε Δευτέρα, Πέμπτη και Σάββατο, τα πρωινά από τις 10π.μ έως τη 1μ.μ., και τα απογεύματα από τις 4μ.μ. έως και τις 7μ.μ.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα προϋποθέτει να έχει γίνει ξενάγηση πριν

Το πρόγραμμα πραγματοποιείται δωρεάν (οι επισκέπτες επιβαρύνονται μόνο με τα έξοδα της έκθεσης).

Περιγραφή εκπαιδευτικού προγράμματος

Τίτλος προγράμματος : «Η δική μας Τέχνη»

1η φάση: Άφιξη επισκεπτών στο χώρο του μουσείου και ξενάγηση

Αφού οι επισκέπτες έχουν κλείσει ραντεβού για την έκθεση και το πρόγραμμα και έχουν φτάσει στην είσοδο του μουσείου, εκεί τους υποδέχεται η υπεύθυνη των εκπαιδευτικών

προγραμμάτων και τους οδηγεί στο χώρο της έκθεσης όπου θα πραγματοποιηθεί η ξενάγηση. Οι ομάδες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα δεν ξεπερνούν τα δέκα άτομα. Η ξενάγηση των επισκεπτών διαρκεί το πολύ 40 λεπτά μέσα στα οποία ο επισκέπτης καλείται να αποτυπώσει και να κρατήσει τα σημεία που του έκαναν εντύπωση ή του τράβηξαν περισσότερο το ενδιαφέρον, ώστε να μπορέσει να αντεπεξέλθει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που ακολουθεί.

Τελειώνοντας την ξενάγηση στο χώρο της έκθεσης οι επισκέπτες μεταφέρονται στην τρίτη αίθουσα περιοδικών εκθέσεων (αιθ.3), όπου έχει διαμορφωθεί ο χώρος με τέτοιο τρόπο ώστε να προσαρμόζεται στις ανάγκες του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στην αίθουσα αυτή υπάρχουν ευρύχωρα έδρανα έτσι ώστε να μπορούν να εργαστούν οι επισκέπτες καθώς και τα κατάλληλα υλικά για τις κατασκευές.

2η φάση: Διεκπεραίωση του προγράμματος

Η υπεύθυνη του εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίζει τους επισκέπτες σε ομάδες των δύο ατόμων και τους δίνει τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θέλουν να αναδημιουργήσουν κάποιο γλυπτό ή πίνακα. Έπειτα δίνονται στους επισκέπτες τα υλικά που θα χρειαστούν για την κατασκευή τους (είτε πηλός αν είναι γλυπτό, είτε καμβάς με χρώματα) και ξεκινούν. Φυσικά, οι επισκέπτες θα έχουν ρέπλικες με τα αντικείμενα μπροστά τους και μπορούν επιπλέον να δώσουν τις δικές τους προσωπικές «πινελιές» στα αντικείμενα που δημιουργούν οι ίδιοι. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει περίπου 30 λεπτά και αφού τελειώσει οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να πάρουν το δημιούργημά τους μαζί στο σπίτι.

4.5 Συμπληρωματικές Δραστηριότητες

Παράλληλα με την έκθεση θα πραγματοποιούνται κάποιες επιμέρους συμπληρωματικές δραστηριότητες για την ψυχαγωγία αλλά και για την επιπλέον ενημέρωση και εκμάθηση των επισκεπτών. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω διαλέξεων, σεμιναρίων, προβολή ταινιών αλλά και συναυλιών στο χώρο του μουσείου. Συγκεκριμένα:

4.5.1 Σεμινάρια

Στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν σεμινάρια, τα οποία θα λαμβάνουν χώρα στην αίθουσα σεμιναρίων του μουσείου. Τα σεμινάρια αυτά έχουν σκοπό να εμπλουτίσουν τις γνώσεις των επισκεπτών με γενικές πληροφορίες σχετικές με την τέχνη αλλά και ειδικότερα για τον έρωτα στην τέχνη. Τα σεμινάρια θα πραγματοποιούνται άπαξ κάθε εβδομάδα στο χώρο του μουσείου, κατά τα οποία θα ομιλούν ιστορικοί τέχνης. Το περιεχόμενο των σεμιναρίων θα ποικίλει κάθε εβδομάδα και το κάθε ένα απο αυτά θα διαρκεί τρεις ώρες.

4.5.2 Διαλέξεις

Σε τακτά χρονικά διαστήματα θα πραγματοποιούνται διαλέξεις στις οποίες θα ομιλούν κάποιοι από τους δημιουργούς των έργων όπως είναι ο Γιώργος Ρόρρης, που θα αναφέρονται και στο λόγο αλλά και στις επιρροές που είχαν ώστε να δημιουργήσουν τα έργα αυτά.

4.5.3 Συναυλίες

Κάθε δεύτερο Σάββατο βράδυ θα πραγματοποιούνται συναυλίες σε συνεργασία με το μέγαρο μουσικής αλλά και με διάφορες μπάντες με σκοπό τη διασκέδαση του κοινού.

4.5.4 Εγκαίνια Έκθεσης

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν 1 Οκτωβρίου 2019 και ώρα 6μ.μ.στις αιθουσες περιοδικών εκθέσεων του μουσείου. Στα εγκαίνια θα υπάρξει μπουφές με φαγητό για το κοινό και επιπλέον θα μιλήσουν για την έκθεση η κυρία Λαγογιάννη Μαρία διευθύντρια του ΕΑΜ καθώς και η επιμελήτρια της έκθεσης, ώστε να ενημερωθεί ο κόσμος για αυτήν την προσπάθεια διαλόγου μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου.

4.5.5 Πρόσκληση έκθεσης

Για τα εγκαίνια της έκθεσης θα σταλεί πρόσκληση στην οποία θα αναφέρεται πότε και που θα πραγματοποιηθούν τα εγκαίνια, την ώρα, τις ημέρες λειτουργίας της όπως και τις ώρες που θα παραμένει ανοιχτή. Επιπλέον, θα αναγράφεται η γενική είσοδος όπως και ο επιμελητής της έκθεσης αυτής.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας προσκαλούμε στα εγκαίνια της έκθεσης με τίτλο "Οι πτυχές του Έρωτα"

Τρίτη 1 Οκτωβρίου 2019 και ώρα 18:00 στις αίθουσες των περιοδικών εκθέσεων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Διάρκεια έκθεσης: 1 Οκτωβρίου έως 31 Δεκεμβρίου

Ώρες λειτουργίας έκθεσης: Δευτέρα 13:00 - 20:00 και Τρίτη - Κυριακή 8:00 - 20:00

Είσοδος 10€

Επιμέλεια Μιχαλάκη Ειρήνη Χρυσοβαλάντη

4.5.6 Ενημερωτικό φυλλάδιο

Όπως στις περισσότερες εκθέσεις έτσι και σ' αυτή θα υπάρχει ενημερωτικό φυλλάδιο, το οποίο θα προμηθεύονται οι επισκέπτες με την αγορά του εισιτηρίου τους στην υποδοχή του μουσείου. Το φυλλάδιο στο εξώφυλλο θα περιλαμβάνει τέσσερις φωτογραφίες από τέσσερα έργα της έκθεσης, στο εσωτερικό της ένα κείμενο το οποίο θα περιγράφει συνοπτικά το θέμα και το περιεχόμενο της έκθεσης και στο πίσω μέρος του φυλλαδίου θα αναφέρονται οι χορηγοί. Όλα τα κείμενα του φυλλαδίου θα είναι γραμμένα και στα αγγλικά για τους επισκέπτες που δε γνωρίζουν ελληνικά.

4.5.7 Ο κατάλογος της έκθεσης

Κατάλογο η έκθεση δεν θα διαθέτει και ο λόγος είναι ότι είναι μια περιοδική έκθεση που σημαίνει ότι θα φιλοξενηθεί από το μουσείο για μικρό χρονικό διάστημα αλλά επιπλέον, λόγω χρόνου και χαμηλού οικονομικού προϋπολογισμού.

4.5.8 Έρευνα Κοινού

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να αναφερθούμε στην αναγκαιότητα της έρευνας κοινού στα μουσεία γενικότερα, αλλά και ειδικότερα στη δημιουργία μίας έκθεσης. Η έρευνα κοινού εστιάζει στα χαρακτηριστικά των επισκεπτών, τις συνήθειες τους, στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους με σκοπό τη βελτίωση μίας έκθεσης μίας και είναι ουσιαστικά και το

ζητούμενο. Μέσα από τις απαντήσεις του κοινού το μουσείο μπορεί να μάθει από τα παράπονα, τη γνώμη αλλά και τις ιδέες που εκφράζουν για την οργάνωση των εκθέσεων αλλά και γενικότερα πώς να ανταποκρίνεται στα θέλω του κοινού που φιλοξενεί. [οικονομου 2003: σελ. 24].

Στην προσπάθεια για την υλοποίηση λοιπόν αυτής της έκθεσης, θεωρήθηκε αναγκαίο να πραγματοποιηθεί μία προκαταρκτική έρευνα κοινού ώστε να εκτιμηθεί πώς ακριβώς νιώθει το κοινό στην ιδέα του να πραγματοποιούνται εκθέσεις σύγχρονης τέχνης μέσα σε έναν χώρο με τόση ιστορικότητα όπως είναι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, αλλά και μια ολική αξιολόγηση στα εγκαίνια της έκθεσης ώστε να μάθουμε τις εντυπώσεις του κοινού αρνητικές και μη, τη συμπεριφορά του κοινού στο μουσείο, αλλά και την αλληλεπίδραση που είχε με τα εκθέματα, τους άλλους επισκέπτες και το προσωπικό. Και οι δύο έρευνες θα γίνουν με ερωτηματολόγιο. Στην πρώτη η διαδικασία θα πραγματοποιηθεί μέσω email και στη δεύτερη θα δίνεται το ερωτηματολόγιο αφού έχει ολοκληρώσει την περιήγηση του το κοινό. Στη δεύτερη έρευνα επιπλέον, θα υπάρχει, με άδεια, και κάποιος ερευνητής ο οποίος θα παρατηρεί την πορεία των επισκεπτών, που εστιάζουν περισσότερο, αν υπάρχει αλληλεπίδραση κ.λ.π. Τέλος, θα υπάρχει βιβλίο επισκεπτών γιατί σε πολλούς επισκέπτες λόγω του ότι είναι ανώνυμο αρέσει να γράφουν σε αυτό και με αυτόν τον τρόπο μπορεί να καταλάβει κανείς αν όντως η έκθεση έχει επιτύχει.

Προκαταρκτική έρευνα κοινού

Το πρώτο ερωτηματολόγιο της έρευνας θα είναι το παρακάτω, σύμφωνα με το οποίο θα εξάγουμε κάποιες πληροφορίες για την πραγματοποίηση της έκθεσης. Συγκεκριμένα, αυτό που μας ενδιαφέρει περισσότερο είναι τι πιστεύει ο κόσμος για τις εκθέσεις που πραγματοποιούνται στο ΕΑΜ εντός του καφέ του μουσείου και αν γνωρίζει γενικότερα ότι γίνονται εκθέσεις με σύγχρονο περιεχόμενο εντός του αρχαιολογικού μουσείου, καθώς και αν θα προτιμούσαν να πραγματοποιούνται σε άλλο χώρο. Κάτι τέτοιο είναι πολύ σημαντικό γιατί η παρούσα έκθεση θα πραγματοποιηθεί σε άλλη αίθουσα, μεγαλύτερη. Επιπρόσθετα, μπορούμε μέσα από το ερωτηματολόγιο αυτό να δούμε αν ο κόσμος πιστεύει ότι μπορεί όντως να υπάρξει διάλογος μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου. Τέλος, εξάγουμε κάποιες γενικότερες πληροφορίες σχετικά με το κοινό (ηλικία, επάγγελμα, σπουδές), κάτι το οποίο μας ενδιαφέρει για να ξέρουμε σε τι κοινό θα απευθυνθούμε.

Στο πλαίσιο της πτυχιακής μου άσκησης διεξάγω έρευνα με θέμα «Εκθέσεις σύγχρονης τέχνης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο». Η έρευνα στοχεύει στο να διερευνήσει αν και κατά πόσο ο κόσμος που επισκέπτεται το ΕΑΜ θεωρούν ότι ένα αρχαιολογικό μουσείο με την ιστορία του Εθνικού μπορεί να φιλοξενεί εκθέσεις σύγχρονης τέχνης και αν πιστεύουν ότι μπορεί να υπάρξει διάλογος μεταξύ τους. Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, δημιουργήθηκε το παρακάτω ερωτηματολόγιο, το οποίο είναι ανώνυμο και θα χρησιμοποιηθεί μόνο για τη συλλογή πληροφοριών, ώστε να εξαχθούν κάποια χρήσιμα συμπεράσματα για την εν λόγω έρευνα. Ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Ερωτηματολόγιο

1. Το φύλο σας είναι:

Ανδρας
Γυναίκα

2. Η ηλικία σας είναι:

18-25
26-45
46-65
65 και άνω

3. Το επάγγελμα σας είναι:

Φοιτητής
Μαθητής
Ιδιωτικός υπάλληλος
Δημόσιος υπάλληλος
Ανεργός
Άλλο: _____

4. Είστε απόφοιτος του:

Δημοτικού
Γυμνασίου
Λυκείου

ΤΕΙ

ΑΕΙ

Άλλο: _____

5. Όταν επισκέπτεστε το καφέ του μουσείου, παρατηρείτε τα έργα σύγχρονης τέχνης που φιλοξενούνται εκεί κατά περιόδους;

Ναι

Όχι

6. Θα προτιμούσατε οι εκθέσεις σύγχρονης τέχνης να πραγματοποιούνται σε διαφορετικό χώρο του μουσείου; Αν ναι σε ποιον;

Ναι

Όχι

7. Πως θα σας φαινόταν να πραγματοποιηθεί μία έκθεση σύγχρονης τέχνης με θέμα τον έρωτα, στις αίθουσες των περιοδικών εκθέσεων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και γιατί;

Θα μου άρεσε

Δεν θα μου άρεσε

8. Πιστεύετε ότι μπορεί να υπάρξει διάλογος μεταξύ των εκθεμάτων ενός «παραδοσιακού» αρχαιολογικού μουσείου, όπως είναι το Εθνικό, και μιας έκθεσης σύγχρονης τέχνης και γιατί;

Ναι

Όχι

Πληροφορίες που προέκυψαν από την έρευνα

Το ερωτηματολόγιο της προκαταρκτικής έρευνας κοινού στάλθηκε σε 60 ανθρώπους συνολικά από τους οποίους απάντησαν μόλις οι 35. Όπως προαναφέρθηκε, η αποστολή έγινε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και σε φόρμα της google επειδή είναι και πιο εύκολο στο χρήστη να απαντήσει αλλά και επειδή η google βγάζει διαγράμματα με τα οποία μπορούμε να καταλάβουμε τι ποσοστό έχει απαντήσει σε κάθε ερώτηση αλλά και αντίστοιχα τις απαντήσεις σε ερωτήσεις ανάπτυξης.

Συγκεκριμένα, από το κοινό που απάντησε το 83,3% ήταν γυναίκες και το 16,7% άνδρες, από τους οποίους οι περισσότεροι ανήκαν στο ηλικιακό εύρος 26-45. Επιπλέον, οι περισσότεροι ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι, ενώ υπήρχε και ένα μικρό ποσοστό δημοσίων, ανέργων και φοιτητών. Όλοι δήλωσαν ότι όταν επισκέπτονται το καφέ του μουσείου παρατηρούν τα σύγχρονα έργα που φιλοξενούνται εκεί. Στην ερώτηση αν θα προτιμούσαν να φιλοξενούνται τα έργα σύγχρονης τέχνης σε διαφορετικό χώρο το ποσοστό που απάντησε όχι ήταν 36.2%, ενώ το 63.2% που απάντησε ναι. Στην αιτιολογία τους δεν είχε σε ποιον χώρο θα ήθελε να πραγματοποιούνται. Όταν ερωτήθηκαν πώς θα τους φαινόταν να πραγματοποιηθεί μία έκθεση με θέμα τον έρωτα στις περιοδικές αίθουσες του ΕΑΜ οι απαντήσεις ήταν στην πλειονότητά τους θετικές (94.1%). Απάντησαν ότι θα είχε ενδιαφέρον, κάποιιοι ότι θα τους άρεσε γιατί δεν έχουν ξαναδεί έκθεση με αυτό το περιεχόμενο. Όσον αφορά στην ερώτηση αν θεωρεί το κοινό ότι μπορεί να υπάρξει διάλογος μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου οι απαντήσεις ήταν όλες θετικές.

Ολική αξιολόγηση (Έρευνα κοινού μετά τα εγκαίνια της έκθεσης)

Αφού ανοίξει η έκθεση προς το κοινό, θα υπάρχει το παρακάτω ερωτηματολόγιο το οποίο οι επισκέπτες θα συμπληρώνουν ώστε να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για τη σωστή λειτουργία της έκθεσης, αν υπάρχουν τυχόν λάθη, ποιοι την επισκέπτονται, αν την προτείνουν σε τρίτους και φυσικά αν έχει επιτυχία.

Στο πλαίσιο της έκθεσης με τίτλο «Οι πτυχές του Έρωτα», δημιουργήθηκε αυτό το ερωτηματολόγιο το οποίο είναι ανώνυμο και θα χρησιμοποιηθεί μόνο για τη συλλογή πληροφοριών, ώστε να εξαχθούν κάποια χρήσιμα συμπεράσματα για την εν λόγω έρευνα. Ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Ερωτηματολόγιο

1. Το φύλο σας είναι:

Ανδρας

Γυναίκα

2. Η ηλικία σας είναι:

12-17

18-25

26-45

46-65

65 και άνω

3. Το επάγγελμα σας είναι:

Μάθητης

Φοιτητής

Ιδιωτικός υπάλληλος

Δημόσιος υπάλληλος

Άνεργος

Άλλο: _____

4. Είστε απόφοιτος του:

Δημοτικού

Γυμνασίου

Λυκείου

ΤΕΙ

ΑΕΙ

Άλλο _____

5. Ποια είναι οι εντυπώσεις σας από την επίσκεψη?

Πολύ θετική

Θετική

Μέτρια

Κακή

Πολύ κακή

6. Επίσκεφθήκατε την έκθεση:

Μόνος/η

Με την οικογένειά σας

Με τον/την φίλη σας

Άλλο: _____

7. Η επίσκεψή σας άφησε χρόνο για ιδιαίτερη συναστροφή και επικοινωνία?

Ναι

Όχι

8. Με ποιους είχατε καλύτερη συναστροφή και επικοινωνία

Με την οικογένειά σας

Με τον/την φίλη σας

Με άλλους επισκέπτες

Άλλο: _____

9. Θα προτείνατε σε άλλο κόσμο να επισκεφθεί την έκθεση?

Ναι

Όχι

10. Γράψτε με λίγα λόγια τις σκέψεις και τις εντυπώσεις σας για την έκθεση

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η σύγχρονη τέχνη είναι ένα θέμα που απασχολεί και θα συνεχίσει να απασχολεί όλους τους κριτικούς τέχνης. Άλλοι είναι υποστηρικτές άλλοι όχι. Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που επιλέξαμε στην πτυχιακή αυτή να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο είδος και να το συνδέσουμε με αρχαία έργα, γιατί στην ουσία είναι όλα καλλιτεχνικές δημιουργίες ανθρώπων που εμπνεύστηκαν από κάποιο ερέθισμα. Κάτι επίσης που μας οδήγησε στην επιλογή να δημιουργήσουμε, έστω και εικονικά, μια έκθεση με το συγκεκριμένο θέμα, τον έρωτα, ήταν η πρακτική μας άσκηση στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Ήρθαμε σε επαφή με έργα τα οποία δεν είχαμε δει ποτέ, που είχαν θέμα τον έρωτα στην αρχαιότητα αλλά η ιδέα αυτή καθ' αυτή προέκυψε βλέποντας Το φιλί του Ροντέν όταν ψάχναμε για έργα τα οποία θα δανειζόμασταν για την έκθεση «Οδύσσειες». Τα έργα επιλέχθηκαν ξεκάθαρα βάσει αισθητικής, τουλάχιστον για τα έργα σύγχρονης τέχνης από διάφορους καλλιτέχνες ακόμη και από πάρα πολύ νέους των οποίων τα έργα θα μπορούσαμε να πούμε είναι αμφιλεγόμενα. Και για τα αρχαία έργα ισχύει το ίδιο. Φιλοδοξούμε η έκθεση να έχει ποικιλία έργων διάφορων τεχνοτροπιών και υλικών, ώστε να κρατήσει το ενδιαφέρον του επισκέπτη αφού η μουσειογραφική παρουσίαση είναι λιτή. Με αυτόν τον τρόπο έρχεται σε αντίθεση με το μουσείο στο σύνολο του ως κτιρίου – συλλογής - πρακτικών, καθώς και σχετικά με τον τρόπο προβολής των εκθεμάτων. Η πρόταση είναι σύγχρονη μέσα σε ένα κτήριο ιστορικό και, τοποθετώντας αρχαία έργα ανάμεσα σε σύγχρονα δημιουργείται μία ...αντινομική ισορροπία. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι υπάρχει διάλογος μεταξύ των έργων, αφενός, σε σχέση με τη θεματική -γιατί είναι σαν να παρουσιάζεται ο Έρωτας σήμερα και τότε- αφετέρου σε σχέση με το concept και, γενικότερα, σε σχέση με τον τρόπο που έχει γίνει η επιμέλεια της έκθεσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Πηγές Βιβλίων:

Καλτσάς Ν. (2007). Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Αθήνα: Εκδόσεις Όλκος.

Χριστοπούλου Α. (2006). Επετειακά Προγράμματα – Παγκόσμια Ημέρα των Μουσείων. *Το Μουσείον*, 6, 80 – 81.

Καλτσάς Ν. (2006). Έκθεση γλυπτών της Anna Chromy στον κήπο του Μουσείου. *Το Μουσείον*, 6, 68 – 69.

Foster H., Krauss R., Bois Y., Buchloh B. (2009). Η Τέχνη απο το 1900. Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο.

Τσιγκόγλου Σ. (2014). Σύγχρονη Τέχνη. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Clair J. (2012). Χειμώνας στον Πολιτισμό. Αθήνα: Εκδόσεις Μικρή Άκτος

Θεοδόσης Γ. (2000), Η Ελευθερία της τέχνης. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Σταμπολίδης Ν., Τασούλας Γ. (2009). Έρως απο τη θεογονία του Ησίοδου στην ύστερη αρχαιότητα. Αθήνα: Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Σαλή – Αξιώτη Τ. (2006), Μουσειολογία 1, Βασικές αρχές τήρησης μουσειακών συλλογών. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Σαλή Τ. (2006). Μουσειολογία 2, Βασικές αρχές έκθεσης μουσειακών συλλογών. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Οικονόμου Μ. (2003). Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός; Μουσειολογικοί προβληματισμοί και ζητήματα. Αθήνα. Κριτική

Dean D. (1994). Museum Exhibition, Theory and Practice. London and New York: Routledge Publishing

Black G. (2009). Το ελκυστικό μουσείο, Μουσεία και Επισκέπτες. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Διαδικτυακές πηγές:

- <http://www.namuseum.gr/museum/index-gr.html>
- http://odysseus.culture.gr/h/1/gh151.jsp?obj_id=3249
- <http://www.thecrimson.com/article/1969/12/11/at-the-met-new-york-painting/>
- <http://www.tate.org.uk/art/artworks/picasso-the-kiss-t12203/text-summary>

- <http://www.ronhicks.com/new-page-4/>
- <http://www.saatchigallery.com/>
- <https://johnsontsang.wordpress.com/2012/09/15/yuanyang-stainless-steel-ceramic-sculptures-by-johnson-tsang-chueng-shing/>
- <http://www.tate.org.uk/art/artworks/koons-bourgeois-bust-jeff-and-ilona-ar00597>
- <https://argolikivivliothiki.gr/2013/07/14/national-gallery-2/%CE%BC%CF%80%CE%BB%CE%B5-%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%B1/>
- http://peopleandideas.gr/2010/08/30/modern_art
- <http://www.kathimerini.gr/553038/article/epikairothta/ellada/vry3elles-egkainia-thn-pempth-gia-thn-ek8esh-naytilos-ta3ideyontas-thn-ellada>
- <http://bit.ly/kathimerini-nautilus>
- <https://www.culture.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=1439>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εικόνα 1,2 και 3
Κάτοψη Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

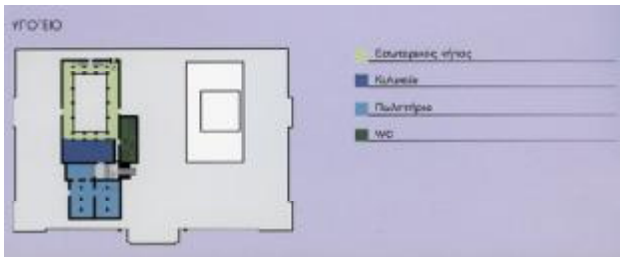
Εικόνα 1

Εικόνα 2

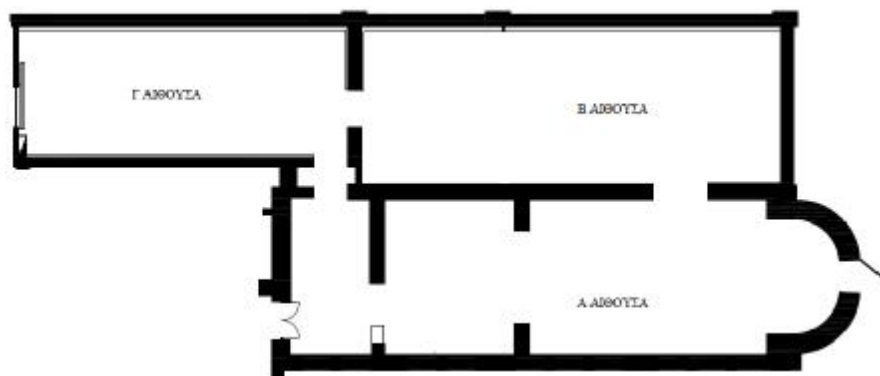
Εικόνα 3

Εικόνα 4
Jeff Koons, Michael Jackson and Bubbles, 1998, Porcelain

Εικόνα 5
Κάτοψη αιθουσών περιοδικών εκθέσεων του ΕΑΜ

Εικόνα 6

Εικόνα 7

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Πίνακας 1

Έργα Πρώτης θεματικής ενότητας

	Έργα αρχαία	Καλλιτέχνης	Περιγραφή	Διαστάσεις	Συλλογή
1		Του Ζωγράφου του Αίμονα	Αρ. ευρ. 651. Πηλός. Μελανόμορφη κύλικα. Απεικονίζεται στο μέταλλο ερωτικό ζευγάρι αγκαλιασμένο. 490-480 π.Χ.	Διαμ. 0,295μ.	ΕΑΜ
2		Στην τεχνοτροπία του	Αρ. ευρ. ΑΚΡ 189. Πηλός. Θραύσμα	Υψ. 0,4μ.	ΕΑΜ

		Ζωγράφου του Ξυλουργού	ερυθρόμορφης κύλικας. Στο μέταλλιο παριστάνεται πιθανότατα ερωτικό ζευγάρι. 6 ^{ου} αι. π.Χ.		
3		Του Ζωγράφου του Felton. (Αποδόθηκε σε αυτόν τον Ζωγράφο από τον Trendall)	Αρ. ευρ. 3606 Πηλός ροδόχρωμος. Απουλική ερυθρόμορφη πελίκη με απεικόνιση ερωτικής σκηνής. Άγνωστης προέλευσης. 375-370 π.Χ.	Υψ. 30,8εκ., ΔΒ 13εκ., ΔΧ 14,7εκ.	Ρούβο Απουλίας, Εθνικό μουσείο Jatta.
4			Αρ. ευρ. Α 1630. Πηλός. Αττική ερυθρόμορφη πυξίδα. Στο πώμα απεικονίζεται νυμφοστόλισμα και γαμήλια πομπή στο σώμα της πυξίδας. Από την Ερέτρια. 370-360 π.Χ.	Ύψ. χωρίς το πώμα 0,081 μ. Ύψ. με το πώμα 0,11 μ. Διάμ. χείλ. 0,168 μ. Διάμ. πώματος 0,212 μ.	ΕΑΜ
5		Του Ζωγράφου του Μειδία.	Αρ. ευρ. 1659. Πηλός. Ερυθρόμορφος γαμικός λέβητας. Απεικονίζεται σκηνή γυναικωνίτη. Βρέθηκε στην Ερέτρια. 420-410 π.Χ.	Υψ. 0,17μ., διαμ. χείλους 0,087 μ.	ΕΑΜ

6		Του Ζωγράφου Δούριδος.	Αρ. ευρ. 15375. Πηλός ρόδινος. Αττικό ερυθρόμορφο ληκύθιο, με παράσταση νέου που καταδιώκεται από φτερωτούς Έρωτες. Από την Αθήνα, ανασκαφή νεκροταφείου Βασιλικών Στάβλων. 480-470 π.Χ.	Ύψος: 0,10 μ.	ΕΑΜ
7		Του Ζωγράφου του Λουτρού	Αρ. ευρ. 16279 Πηλός Ερυθρόμορφη λουτροφόρος, απεικονίζεται γαμήλια παράσταση. Από την Αθήνα (οδός Σταδίου, ανασκαφή Βασιλικών Σταύλων). 425-420 π.Χ.	Ύψ. 0,68μ.	ΕΑΜ
8			Αρ. ευρ. MC 408. Μαρμαρο. Σύμπλεγμα Έρωτα και Ψυχής. Απο τον Αβεντινό Λόφο (κοντά στη βασιλική S. Balbina). 2 ^{ος} αι. μ.Χ.	Υψ. 1,25μ.	Ρώμη, Μουσείο του Καπιτωλίου
9		Ρωμαϊκό αντίγραφο του τύπου του Έρωτα Τοξότη, το οποίο αναπαράγει το πρωτότυπο χάλκινο άγαλμα που είχε φιλοτεχνήσει	Αρ. ευρ. MR 139 (MA 449). Μάρμαρο. Άγαλμα Φτερωτού Έρωτα. (Η αρχαία κεφαλή δεν ανήκει στο ίδιο άγαλμα με τον κορμό). 1 ^{ος} ή 2 ^{ος} αι. μ.Χ.	Υψ. 1,26μ.	Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου

		ει ο Λύσιππος για το ιερό στις Θεσπιλες της Βοιωτίας. (338-335 π.Χ)			
1 0			Αρ. ευρ. Χ16771 Χαλκός Αγαλμάτιο Έρωτα με τη βάση του. Από τους Αμπελοκήπους στην Αθήνα, 1964. 1ος αι. μ.Χ.	Συνολικό ύψος 0,74 μ. ύψος μορφής 0,68 μ.	EAM
1 1		Στον τύπο του Έρωτα του Centocelle.	Αρ. ευρ. 5245. Πεντελικό μάρμαρο. Αγαλμάτιο Έρωτα. Από την παραλία της Παλαιάς Επιδαύρου. Αρχές 3ου αι. μ.Χ.	Ύψος 0,32 μ.	EAM
	Έργα σύγχρονα				
1 2		Christophe r Clark	Kiss in the Park, Λάδι σε καμβά, 21 ^{ου} αιώνα.	40.000 x 30.000 x 1.500 inches	Ιδιωτική συλλογή
1 3		Christophe r Clark	Dancing in the Piazza, Λάδι σε καμβά, 21 ^{ου} αιώνα.	30x40''	Ιδιωτική συλλογή

1 4		Fabio Novembre	Philematology		Ιδιωτική συλλογή
1 5		Pablo Picasso	Αρ. Ευρ. T12203 The kiss Le Baiser Λάδι σε κανβά 1969	505x 655 εκ.	Tate
1 6		Rebecca Guay	The secret Λάδι σε καμβά 21 ^{ος} αι.	14x28 εκ.	Ιδιωτική συλλογή
1 7		Ron Hicks	A stolen kiss Λάδι 21 ^{ος} αιώνας	34x48 εκ.	Ιδιωτική συλλογή
1 8		Roy Lichtenstein	Kiss II Λάδι σε καμβά	144,8 εκ x 172,7εκ.	Saatchi gallery
1 9		Johnson Tsang Cheung Shing	Κεραμικό και πορσελάνη 2002	L 118cm W 45cm H 24cm	Εθνικό αεροδρόμι ο του Hong Kong

Πίνακας 2

Έργα Δεύτερης Θεματικής ενότητας

1		<p>Του Ζωγράφου του Γήρατος</p>	<p>Αρ. ευρ. 1413. Πηλός καστανός. Αττική ερυθρόμορφη πελίκη με απεικόνιση άνδρα που προσφέρει ερωτικό δώρο σε έφηβο. Περ. 460π.Χ.</p>	<p>Υψ. 36</p>	<p>ΕΑΜ</p>
2		<p>Αποδίδεται στο εργαστήριο του Ζωγράφου του Διόσφου</p>	<p>Αρ. ευρ. Α 15418 Πηλός με μελανό επίχρισμα και επίθετο λευκό χρώμα. Αττική μελανόμορφη λήκυθος δευτερεύοντος τύπου με παράσταση ερωτικών ζευγών. Απο τις ανασκαφές στον σταθμό Κεραμεικός του μετρο. 500-475 π.Χ.</p>	<p>Υψ. 11,9, ΔΒ 3,4, ΜΔ 5,2 εκ.</p>	<p>Αρχαιολογικό μουαείο Κεραμεικού</p>
3			<p>Αρ. ευρ. 1392. Πηλός ανοιχτός καστανός με μελανό επίχρισμα. Αττική μελανόμορφη λήκυθος με παράσταση ερωτικής συνεύρεσης. Απο τη Τσιβίτα Καστελάννα, νεκρόπολη Celle. 500-475 π.Χ.</p>	<p>Υψ. 15,2 ΔΒ 3,7.</p>	<p>Τσιβίτα Καστελάννα, Μουσειό του Agro Falisco.</p>

4			<p>Αρ. ευρ. 1121. Πηλός πορτοκαλέρυθρος. Αττική μεάνομορφη λήκυθος με ώμο, παράσταση γυμνών ανδρών τυλιγμένων με ιμάτιο Απο την Τανάγρα. 550-530 π.Χ.</p>	<p>Υψ. 26, ΜΔ 14,5</p>	<p>ΕΑΜ</p>
5		<p>Του Ζωγράφου της Ρόδου</p>	<p>Πηλός ροδοκάστανος με χρήση επίθεση χρωμάτων. Αττική μελανόμορφη όλπη με παράσταση ζεύγους σε ερωτική επίπτυση. Απο το Μακρύ Λαξζόνο Καμίρου. 510-500π.Χ.</p>	<p>Υψ. 22,1 ΔΒ 8 ΔΧ 9,6</p>	<p>Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου</p>
6		<p>Αποδίδεται στο Ζωγράφο Ν, που σύμφωνα με σύγχρονες έρευνες, είναι ο ίδιος ο κεραμέας Νικοσθένης</p>	<p>Αρ. ευρ. Δ 2527 Πηλός ερυθρωπός. Νικοσθενικός αμοφρέας με παράσταση ανδρών και γυναικών σε διάφορες στάσεις ερωτικών επιπτώξεων. 520 π.Χ.</p>	<p>Υψ. 29,5 ΔΒ 11 ΜΔ 18,1 ΜΧ 13,2</p>	<p>Αθήνα, Μουσείο Κανελλοπούλου</p>

7		Του αγγειογράφου Πολυγνώτου.	Αρ. ευρ. Α 1441. Πηλός. Αττική ερυθρόμορφη τελίκη στην οποία παρουσιάζεται ερωτική συναλλαγή όπως διαδραματίζονται καθημερινά σε μία πόλη-κράτος. Από τη Ρόδο (Κάμειρος). Περί το 430 π.Χ.	Υψ.33 εκ. , μεγ. διαμ.: 23 εκ., διαμ.: χείλους 17,2 εκ.	ΕΑΜ
8		Του Ζωγράφου των Αθηνών.	Αρ. ευρ. Α 12778 Πηλός. Ερυθρόμορφο ληκύθιο με Παράσταση συναλλαγής μεταξύ πελάτη και εταίρας. Από την Ερέτρια 460-450 π.Χ.	Υψ.19 εκ. Διαμ. 75 εκ. Διαμ. χείλους 3,7 εκ.	ΕΑΜ
Σύγχρονα έργα					
9		Adam Martinakis	The remains of a memory void Giclée print under original Diassec® , glossy Plexi / Alu-Dibond 5+3mm.	120x 75 εκ.	Ιδιωτική συλλογή
10		Adam Martinakis	The erotic void Diassec Plexi/Alu Dibond 5+3 mm	100x150 εκ.	Ιδιωτική συλλογή
11		Carrie Vielle	Passages Σχέδιο ακρυλικό και με κάρβουνο	96x183 εκ. Τρίπτυχο	Ιδιωτική συλλογή

12		Helmut Newton	Office love Φωτογραφία 1976	43.5 x 29.5 cm	Ιδιωτική συλλογή
13		Jeff Koons	Αρ. Ευρ. AR00597 Bourgeois Bust - Jeff and Ilona Μάρμαρο 1991	113 x 71.1 x 53.3 cm	Tate
14		Marlene Dumas	Passion, Gouache και μελάνι σε χαρτί 1994	61x49 εκ.	Saatchi gallery
15		Martin Kippenberger	Dear painter, Paint me Λάδι σε καμβά 1977	50x60 εκ.	Saatchi gallery
16		Γιώργος Ρόρρης	Μπλε Αλεξάνδρα Λάδι σε μουσαμά 2005-2006	221x231 εκ.	Εθνική Πινακοθήκη Παράρτημα Ναυπλίου

17		Κώστας Λούστας	1999, λαδι σε cardboard	70x60 εκ.	Ιδιωτική συλλογή
18		Τάσος (Αναστάσιος Αλεβίζος)	Π.7280/3 Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Β Ξυλογραφία 1965	33,5 x 25 εκ.	Εθνική πινακοθήκη
19		Τάσος (Αναστάσιος Αλεβίζος)	Π.7280/6 Άσμα Ασμάτων. Τραγούδι Ε Ξυλογραφία 1965	33,5 x 25,5 εκ.	Εθνική πινακοθήκη
		Helmut Newton	2002.3180 Portrait of David Lynch and Isabella Rossellini, Los Angeles 1987 Gelatin silver print, Fvtograf;ia	Image: 18 5/8 x 18 1/4 in. (47.2 x 46.4 cm) Sheet: 23 15/16 x 19 5/16 in. (60.8 x 49 cm)	The museum of fine arts houston